

Siyasal Lider Olarak Recep Tayyip Erdoğan'ın 2023 Seçim Konuşmalarının İçerik, Söylem ve Çerçeveleme Analizi: WordSmith ile Nicel Bir İnceleme

A Quantitative Analysis of Recep Tayyip Erdoğan's 2023 Election Speeches as a Political Leader: Content, Discourse, and Framing Analysis Using WordSmith

Araştırma Makalesi / Research Article

Sorumlu yazar/
Corresponding author:
Metin Erol

ORCID:
0000-0003-1987-1503

Geliş tarihi/Received:
21.04.2025

Son revizyon teslimi/Last
revision received:
23.06.2025

Kabul tarihi/Accepted:
25.06.2025

Yayın tarihi/Published:
28.07.2025

Atıf/Citation:
Erol, M. (2025). Siyasal lider olarak Recep Tayyip Erdoğan'ın 2023 seçim konuşmalarının içerik, söylem ve çerçeveleme analizi: WordSmith ile nicel bir inceleme. *İletişim ve Diplomasi*, 14, 45-70.

doi: 10.54722/
iletisimvediplomasi.1680910

Metin EROL¹

ÖZ

Bu makalede, Türkiye'de 2002 yılında iktidara gelen Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın söylem çerçevesi incelenecektir. 14 Mayıs 2023 tarihinde gerçekleştirilen 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi ve Cumhurbaşkanlığı Seçimi ile 28 Mayıs 2023 tarihinde ikinci turu gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı Seçimi süreçlerinde Recep Tayyip Erdoğan'ın, Türkiye'nin on beş farklı şehrinde düzenlediği miting konuşmaları, makalenin ana odağıdır. Söz konusu on beş şehir, amaçsal örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışmanın amacı, Recep Tayyip Erdoğan'ın 2023 miting konuşmalarının söylem çerçevesini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda söylem çerçevesi tespit edilirken siyasal liderlik literatüründen hareketle, Recep Tayyip Erdoğan'ın siyasal liderliğinin kodlarına yönelik değerlendirmelerde de bulunulmuştur. Çalışmada veri analizi, içerik, söylem ve çerçeveleme tekniklerinden faydalanılarak yapılmış ve WordSmith 7.0 programı kullanılmıştır. WordSmith 7.0 programının kelime listesi (Wordlist) dataları üzerinden içerik analizi, bağlam tablosu (Concord) dataları üzerinden ise söylem analizi gerçekleştirilmiştir. İçerik ve söylem analizi dataları ise Entman'ın çerçeveleme analizinden faydalanılarak yorumlanmış ve Recep Tayyip Erdoğan'ın 2023 seçimlerindeki söylem çerçevesi tespit edilmiştir. Çalışmanın özgün yanı, iletişim çalışmalarında popüler olan çerçeveleme analizinin siyaset bilimi literatürüne katkı sunacak şekilde uygulanması ve veri analizinin WordSmith 7.0 programı kullanılarak yapılmasıdır. Çalışma sonucunda Erdoğan'ın 2023 seçim konuşmalarını eleştiri çerçevesi, bü-tünleştirici çerçeve, vaat ve icraat çerçevesi ile referans çerçevesi ekseninde inşa ettiği tespit edilmiştir.

¹ Dr., İstanbul Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Türkiye,metineroll1991@gmail.com

Anahtar Kelimeler: Recep Tayyip Erdoğan, siyasal liderlik, içerik analizi, söylem analizi, çerçeveleme analizi

ABSTRACT

This article examines the discursive framing of Recep Tayyip Erdoğan, the Chairman of the Justice and Development Party (Adalet ve Kalkınma Partisi), which came to power in Türkiye in 2002. The primary focus of this study is Erdoğan's speeches delivered during political rallies held in fifteen different cities across Türkiye in the context of the 28th Term Parliamentary General Election and Presidential Election held on May 14, 2023, and the second round of the Presidential Election conducted on May 28, 2023. These fifteen cities were selected through purposive sampling.

The aim of this study is to identify the discourse framework employed in Erdoğan's 2023 campaign speeches. In this context, the analysis of the discourse framework is supplemented by an evaluation of Recep Tayyip Erdoğan's political leadership codes, drawing upon relevant literature on political leadership. The data analysis was conducted using content analysis, discourse analysis and framing analysis techniques. The study utilised the WordSmith 7.0 software program. Content analysis was performed using Wordlist data, while discourse analysis was conducted using Concordance data provided by WordSmith 7.0. Subsequently, the results obtained from these analyses were interpreted through Entman's framing analysis to identify the dominant frames in Erdoğan's 2023 electoral discourse.

What distinguishes this study is its innovative application of framing analysis, a method commonly employed in communication studies, to the field of political science, along with the utilisation of WordSmith 7.0 software for systematic data analysis. The findings of the study indicate that Erdoğan's 2023 election speeches were constructed around four primary framing dimensions: the Criticism Frame, the Integrative Frame, the Promise and Performance Frame, and the Reference Frame.

Keywords: Recep Tayyip Erdoğan, political leadership, content analysis, discourse analysis, framing analysis

EXTENDED ABSTRACT

Political leaders, like those in many parts of the world, are the primary actors shaping the political landscape in Türkiye. It can be argued that Turkish political life has largely been structured around the leadership performance of prominent political figures. From the establishment of the Republic of Türkiye to the present day, both during the single-party era, when democratic elections were absent (1923–1946), and the multi-party period that began in 1946, political party leaders have played a decisive role in Turkish politics. Without

campaigns and elections, meaningful discussion of democratic leadership is not possible. For this reason, election campaigns constitute one of the fundamental dynamics of democratic processes. The speeches delivered by political actors during these campaigns provide invaluable insights. Accordingly, analysing the content of campaign speeches is essential for revealing a political actor's vision, mission, and leadership characteristics.

This study focuses on how Recep Tayyip Erdoğan framed his campaign speeches during the 2023 rallies. The analysis of Erdoğan's discourse draws upon Robert Entman's framing methodology, a foundational reference in media and politics studies. Within this framework, the study analyses Erdoğan's 2023 campaign speeches using a triangulated approach of content analysis, discourse analysis, and framing analysis. The speeches were obtained from the Directorate of Communications of the Presidency of the Republic of Türkiye (National Media Coordination Department) and comprise rallies held in various provinces across the country. Due to the large number of speeches delivered, a purposive sampling method was employed to select speeches based on: (i) regional diversity, (ii) population size of the provinces, (iii) degree of urban homogeneity/heterogeneity, (iv) locations of joint campaign events, and (v) metropolitan vs. non-metropolitan status. Based on these criteria, speeches from fifteen different cities were chosen as the study sample: Afyonkarahisar, Ankara, Antalya, Denizli, Erzurum, Gaziantep, Giresun, Istanbul, Izmir, Kırıkkale, Manisa, Mardin, Sivas, Tekirdağ, and Van.

These speeches were analysed using the WordSmith 7.0 software. Initially, word frequency lists were generated to identify the most frequently used words by Erdoğan in his speeches. These frequency data were interpreted through Content Analysis. Subsequently, concordance tables were created for the most frequent terms, and the contextual usage of these words was examined using discourse analysis. These findings were evaluated in reference to the political leadership literature and in terms of the characteristics of the political leader. Finally, the findings from both the content and discourse analyses were interpreted within the framework of Entman's framing analysis to identify the dominant frames in Erdoğan's 2023 campaign discourse.

This study distinguishes itself through several original contributions: (i) its multidisciplinary nature, (ii) its contribution to the literature on political leadership, (iii) its innovative application of Framing Analysis to the study of political campaign discourse, (iv) its practical relevance for shaping the future agenda of political leaders and parties, and (v) its use of multiple, interrelated research techniques combined with quantitative data processing via WordSmith 7.0.

Giriş

Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de siyasal liderler, siyasal yaşamın ana aktörleri arasında yer alır (Yıldız, 2002, s. 81) çünkü Türk demokrasisi, siyasal

liderler demokrasisi olarak şekillenmiştir (Heper ve Sayarı, 2008, s. 5). Bu sebeple Türk siyasal hayatının, siyasal liderlerin yönetim performansları etrafında ilerlediği söylenebilir. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanı bir kırılma olarak kabul edildiğinde 1923'ten 2023'e kadar geçen sürede Gazi Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü, Adnan Menderes, Süleyman Demirel, Necmettin Erbakan, Turgut Özal, Alpaslan Türkeş, Deniz Baykal, Kemal Kılıçdaroğlu ve Recep Tayyip Erdoğan Türk siyasal hayatında tebarüz eden siyasal liderler arasında sayılabilir (Erol, 2024, s. 1). Bu isimler arasında Recep Tayyip Erdoğan, özellikle 1994 sonrası Türk siyasetinin en etkili isimlerinden biri olarak gösterilmektedir (Göksu, 2019, s. 1059).

Bu çalışmanın merkezinde, 2002 yılında iktidara gelen ve hâlihazırda iktidarını sürdüren Adalet ve Kalkınma Partisinin (AK Parti) Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan vardır. Nitekim Erdoğan, uluslararası siyasette Davos Zirvesindeki "One minute", Birleşmiş Milletlerdeki "Dünya beşten büyüktür." ve "Daha adil bir dünya mümkün." söylemlerinin yanı sıra Rusya-Ukrayna Savaşındaki arabuluculuk ve Tahıl Krizinin çözümü konusunda oynadığı kilit rol ile popüler bir siyasal lider hâline gelmiştir (Altun, 2021; Köse, 2022). Erdoğan, uluslararası siyasetteki popülerliği ve etkili söylemlerinin yanı sıra 2002'den günümüze devam eden seçim başarıları dikkate alındığında, ulusal siyasetin başat aktörü olarak kabul edilmektedir. Erdoğan liderliğindeki AK Partinin 2002'den günümüze devam eden seçim başarılarının son örneği ise 2023 yılında gerçekleşen 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi ile Cumhurbaşkanlığı Seçimi'dir. Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yıl seçimleri olarak ayrı bir önem atfedilen 2023 seçimleri sürecinde Erdoğan'ın doğrudan seçmenlerle temas kurduğu miting konuşmalarını hangi çerçeveler etrafında şekillendirdiği ve hangi mesajları ön plana çıkardığı ayrı bir önem ihtiva eder.

Türk siyasal hayatının geleneksel kodları göz önüne alındığında, miting konuşmalarının çok değerli bilgileri ihtiva ettiği, siyasal liderlerin vatandaşlarla doğrudan temas etmeleri ve interaktif bir etkileşim yakalayabilmeleri açısından değerli olduğu söylenebilir (Wilson, 2013). Kampanya konuşmalarının içeriğini analiz etmek, siyasi aktörün vizyonunu, misyonunu, amaçlanan politikalarını, parti ideolojilerini ve vaatlerini tespit açısından önemlidir (Brady, Johnston ve Sides, 2006). Kampanya faaliyetlerinin başarısı, siyasal liderlerin seçimdeki başarısını da doğrudan etkilemektedir. Bu sebeple çalışmanın evrenine Erdoğan'ın 2023 seçimlerindeki miting konuşmaları dâhil edilmiştir. 2023 seçim sürecinde Erdoğan, Türkiye'nin birçok farklı şehrinde mitingler gerçekleştirmiştir. Bu miting konuşmalarının tamamını analiz etmek, çalışmanın hacmini çok genişleteceği için amaçsal örneklem yöntemine başvurulmuş ve analiz edilecek miting konuşmaları; (i) bölgesel farklılıklar, (ii) illerin seçmen sayıları, (iii) şehirlerin homojen ve heterojenliği, (iv) ortak miting yapılan şehirler, (v) şehirlerin büyükşehir olma/ olmama durumları dikkate alınarak tespit edilmiştir. Bu kapsamda; Afyonkarahisar, Ankara, Antalya, Denizli, Erzurum, Gaziantep, Giresun, İstanbul, İzmir, Kırıkkale, Manisa, Mardin, Sivas, Tekirdağ ve Van şehirlerinde yapılan miting konuşmaları çalışmanın örneklemeine dâhil edilmiştir.

Siyasal Liderliğin Genel Çerçevesi

'Bir canlı grubunun olduğu her yerde liderlikten söz edilebilir' yargısı, liderlik çalışmalarının temel referanslarından biri olsa da insanın psikolojik ve sosyolojik devingenliği dikkate alındığında liderlik literatüründe kronolojik bir ilerleme ve zenginleşme olduğu söylenebilir. Bununla birlikte "lider" ve "liderlik" tanımlarının benzer çerçeveler ve bağlamlar içerisinde birbirini tekrar ettiği de yadsınamaz bir gerçektir.

Ulusal literatürde "lider" kavramının etimolojik temeli hususunda bir netlik bulunmamaktadır (Erol, 2024, s. 33). "Lider" kelimesinin Türkçeye hangi dilden geçtiği hususunda Kaleli (2015, s. 61) Fransızca'yı; Varol (2014, s. 65) ise İngilizceyi işaret eder. Matbu kaynaklardaki bu belirsizlik, dijital kaynaklara da yansımıştır. Türk Dil Kurumu (2023) "lider" kelimesinin kökenini Fransızca, Kubbealtı Lugatı (2023) ise İngilizce olarak aktarmıştır. Liderlik kavramının doğası, kökeni konusundaki muallaklığı etkilemiştir çünkü "Liderlikle ilgili tanımlamalar ve yaklaşımlar toplumlar arasında farklılıklar içermektedir." (Göksu, 2021, s. 38).

Liderlik, tıpkı güzellik gibi tanımlaması zor ve göreceli fakat tanınması yani anlaşılması kolay bir olgudur (Bennis, 1989, s. 1). Günümüzde farklı disiplinlerin ilgi alanına giren liderlik (Komsuoğlu, 2003, s. 5), çok yönlü ve çok boyutlu bir kavram olarak, varlığın bütününe aittir, yani evrenseldir (Blondel, 1987, s. 1). Kavramın evrenselliği, tıpkı güzellik benzetmesinde olduğu gibi popülerliğine de işaret eder. Bu sebeple Sadler (2003, s. 6) "liderliğin" üzerinde fikir birliği yapılması zor olan "demokrasi" ve "barış" gibi bir kavram olduğunu belirtmiştir.

Liderlik kavramı özelinde yapılan tanımlamalarda kavramın "süreç", "etki", "etkileşim" ve "yönlendirme" özellikleri ön plana çıkartılmıştır (Erol, 2024, s. 35). Örneğin Tucker (1981, ss. 11-15) liderliği, bireylerin bir kısmının diğer bir kısmını yönlendirdiği bir süreç olarak tanımlamıştır. Hodgetts (1997, s. 318) liderliği, belirli amaçların hayata geçirilebilmesi için birey ve grupların faaliyetlerini etkileme süreci olarak betimlemiştir. Bu etkileşim sürecinde liderin, algıları ve beklentileri şekillendirdiği ve mevcut yapı üzerinde birtakım değişimler meydana getirme potansiyeline sahip olan aktör olduğu söylenebilir (Bass ve Bass, 2008, s. 26). Liderlik tanımlamasında vurgulanan "yönlendirme" özelliği, siyasal liderlik literatürünün temel dayanaklarından birini oluşturur. Burns (2010) lideri, kitlesinin motivasyonunu temsil eden ve kitlesini harekete geçiren bir şahsiyet olarak betimlemiş ve liderin harekete geçiriciliğini "güç sahibi" olmasına dayandırmıştır. Lider, kitleyi yönlendirebilen ve birtakım şeyleri değiştirme, dönüştürme ve gerçekleştirme gücüne sahip olan kişidir (Hogg ve Vaughan, 2007, s. 346).

Dünden bugüne, kronolojik anlamda siyasal liderlik literatürü N. Machiavelli, M. Weber ve İbn Haldun'a verilen referanslar üzerinden şekillenmiştir. Machiavelli'nin 'amaca ulaşmak için her araç meşrudur' düsturundan yola çıkarak 'gerçekliğe' yaptığı vurgu; İbn Haldun'un siyasal liderin 'adaletli' ve 'basiretli' (geleceği görebilen) olması gerekliliğine yaptığı vurgu; Weber'in siyasal liderin egemenliğinin içselleştirilebilmesi (meşru kabul

edilmesi) için ortaya koyduğu geleneksel, karizmatik ve yasal otorite tipolojileri siyasal liderlik literatüründeki ana referanslar arasında kabul edilir (Göksu, 2019, ss. 1060-1063).

Siyasal liderlik literatüründe, birbirinden beslenmiş ve birbirini besleyen çok sayıda tanım mevcuttur. Çünkü siyasal liderlik, kökeni insanlık tarihinin başlangıcına kadar uzanan kadim bir olgu olarak kabul edilir. Bunun temel sebebi ise fertlerin, siyasal otoritenin toplumsal meşruiyetinin hangi temellere dayandığını, kimin yönetme yetkisine sahip olması gerektiğini ve bu yönetimin hangi normatif ilkeler çerçevesinde şekillenmesi gerektiğini sorgulamalarıdır. Bunun yanı sıra içtimai hayat içindeki bazı kişilerin siyasal ve toplumsal yapının kurallarını belirleme konusunda sahip oldukları ayrıcalıklı gücü nasıl elde ettikleri, bu gücü nasıl kullandıkları ve söz konusu yetkinin neden tüm bireylerce erişilebilir olmadığı yönündeki sorular da tarihsel ve düşünsel bir tartışma alanı yaratmıştır (Bozduman, 2020, s. 263). Siyasal liderlik, insan davranışının “güç”, “etki”, “vasıta” ve “birlik” şeklinde ifade edilen dört boyutunda meydana gelmektedir (Paige, 1977, s. 69). Tüm bu devingenlik içerisinde siyasal lider en geniş anlamda siyaset üzerinde kontrol sağlayan aktör olarak tanımlanabilir (Kellerman, 1986, s. 13). Komsuoğlu (2003, s. 49) siyasal lideri “Siyasal sistemde etkin olabilecek biçimde, izleyicileri tarafından lider olarak görülen, onlar üzerinde yönlendirici etkiye sahip ve siyasal liderlik davranışı gösterdiği siyasal ağın sembolü olarak nitelendirilebilen; gücü ele geçirmeyi, sürdürmeyi ve korumayı hedefleyen” aktör olarak tanımlamıştır.

Bu çalışmanın odağında yer alan siyasal lider, Recep Tayyip Erdoğan’dır. Erdoğan’ın, siyasal liderliğine yönelik çok sayıda çalışma mevcut olmakla birlikte, ‘Erdoğan tarzı liderlik’ modelini ortaya koyan Göksu (2019), siyasal lider olarak Erdoğan’ın seçmenle güçlü bir duygusal bağ kurduğunu, söylemleri, hedefleri ve icraatlarıyla haklı ikna edebildiğini, halka güven verdiğini, rakiplerine meydan okuduğunu, geçmiş mağduriyetleri seçmenlerin hafızasında diri tuttuğunu belirtmiş ve siyasal liderlik tipolojileri ekseninde Erdoğan’ın karizmatik, dönüşümsel ve hizmetkâr liderlik özelliklerine sahip olduğunu vurgulamıştır (Göksu, 2019, ss. 1077-1079).

İçerik ve Söylem Analizinin Genel Çerçevesi

Toplumbilim çalışmalarında sıkça başvurulan ve en yaygın araştırma tekniklerinden biri olan içerik analizi (Aziz, 1990, s. 105); herhangi bir iletideki yazılı içeriğin objektif, sistematik ve sayısal tanımlamalarını analiz etmek (Gökçe, 1995, s. 16), göstergelerin açık, net ve belirgin anlamlarından hareketle, içeriğe ilişkin değişkenler hakkında tanımlayıcı verilere erişmek için başvurulan bir araştırma yöntemidir (George, 2003, s. 13). İletilerin nesnel ve ölçülebilir bir açıklamasını yapmak için (Fiske, 1996) kullanılan içerik analizi, iletideki göstergelerin sıklığını belirlemek için de kullanılmaktadır (Hansen, 2003).

Söylem analizi; nitel değerlendirmelerin ön plana çıktığı, iletideki söylemsel pratikler üzerinden ideolojik yapılanmaları tespit etmeyi amaçlayan yorumlayıcı bir çerçe-

ve sunmakla birlikte, iletinin farklı bağlamlarda nasıl anlaşılması/anlaşılacağı üzerine odaklanır. Bu yönüyle öznel olan söylem analizinde kavram ve kavramsallaştırmalar ile verilen mesaj önemli olup, her örnek kendi başına bir analiz konusudur (Erol, 2024, s. 108). Söylem analizinde varsayımlardan değil, belirsizliklerden yola çıkılarak “kim nasıl konuşuyor/susuyor”, “kim nasıl dinliyor”, “kim nasıl yazıyor/okuyor” sorularına cevap aranır (Sözen, 1999, s. 74 ve Irvan, 2000, s. 74).

İçerik ve söylem analizleri arasındaki temel fark “anlama” boyutunda tebarüz eder (Gökçe, 1995, s. 69). Söylem analizi, iletinin nasıl anlaşılması gerektiği üzerine odaklanırken, içerik analizi, ‘ileti nasıl anlaşıldı’ üzerine odaklanır. Bu sebeple içerik analizinde genellikle ileti bütün olarak değerlendirilirken, söylem analizinde iletinin farklı anlamsal düzeyleri yani alıcıya göndermiş olduğu farklı mesajlara odaklanılır. Bu sebeple; içerik analizi ile somut, net, nicel sonuçlar elde edilirken, söylem analizinde yorumlamanın da etkisiyle öznel ve farklı sonuçlar ortaya çıkabilir (Sözen, 1999, s. 117 ve Irvan, 2000, s. 81).

Çerçeveleme Analizinin Multidisipliner Boyutları

Kamuoyu üzerinde şekillendirici ve yönlendirici bir etkisi bulunan haber medyası, bu etkiyi “gündem belirleme”, “önceliklendirme” ve “çerçeveleme” gibi araçlar vasıtasıyla sağlar. Çerçeveleme, kamuoyunun yönlendirilmesinde ve şekillendirilmesindeki en etkili araçlardan biridir. Çünkü çerçeveleme, bir habere konu olan durumun/olayın belirli sınırlar içinde sunulması olarak özetlenebilir (Erol, 2024, s. 112). Dolayısıyla çerçevelemede “seçim”, “vurgu yapma” ve “dışlama” yöntemleri, bilginin şekillendirilmesi için araçsallaştırılır (Gittlin, 1980, s. 17; Kühberger, 1998, s. 39). Çerçevelemede esas olan konunun nasıl aktarılacağıdır (Özarlan, 2007, s. 15). Bu sebeple kamuoyunun nasıl düşünceceği konusunda çerçevelemenin önemli bir role sahip olduğu söylenebilir (Scheufele & Tewksbury, 2007, s. 14).

Çerçeveler sadece medya organları tarafından oluşturulmaz. Örneğin Goffman (1974, s. 11) çerçeveleri “yorum kalıpları” olarak tanımlamış ve izleyici kitle tarafından da çerçeve oluşturulabileceğine dikkat çekmiştir. Entman (1993, s. 52) ise çerçevelemeyi “Algılanan bir gerçekliğin bazı yönlerini seçip onları bir iletişim metninde daha önemli hâle getirerek belli bir problem tanımını, neden-sonuç yorumunu, ahlaki yargıyı ve/ya çözüm önerisini destekleyecek biçimde kullanmak” şeklinde tanımlamıştır. De Vreese (2005, s. 52), çerçevelemenin hem bireysel hem de toplumsal düzeyde etki meydana getirdiğine dikkat çekerek, medya çerçevelerinin bireysel düzeyde kişilerin tutum ve davranışları üzerinde etki oluşturduğunu ve toplumsal düzeyde, siyasal gruplaşma ve toplu eylemler gibi süreçleri tetikleyebildiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde siyasal araç olarak da kullanılabilen medya çerçevelerinin belirli siyasal ideolojilere ve politikalara destek sağladığı söylenebilir (Edelman, 1993, s. 232). Dolayısıyla kamuoyunun ikna edilmesi, uygulanan politikaların meşrulaştırılması, yeni politikalar için motivasyon oluşturulması vb. açılardan çerçeveleme analizi, siyasetin önemli bir parçası hâline gelmiştir. Siyasiler kendi çerçevelerini oluşturmakta ve bu çerçeveler

içerisinde söylemlerini şekillendirip seçmenlere hitap etmektedir. Nitekim çerçeveleme, siyasal iletişimde önemli bir yere sahiptir ve siyasiler, çerçeveler vesilesiyle kendi aralarında rekabet etmektedir (Entman, 1993, s. 55).

Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışmanın amacı; Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yılında gerçekleşen 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi ve Cumhurbaşkanlığı Seçimi süreçlerinde, AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, Türkiye'nin on beş farklı şehrinde gerçekleştirmiş olduğu miting konuşmalarının çerçevesini tespit etmektir.

Erdoğan'ın 2023 seçim konuşmaları, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Ulusal Medya Koordinatörlüğünden temin edilmiştir. Docx formatında iletilen konuşma metinleri, WordSmith 7.0 programında analize uygun hâle getirilmiştir. WordSmith, Mike Scott (2001) tarafından 1996 yılında geliştirilmiş ve metin analizi yapan bir programdır. WordSmith'te analiz edilecek metin üzerinde anahtar kelime araması yapılabilmekte ve kelime dağılımları, sıklıkları ve uyumluk tespit edilebilmektedir (Baker, 2006). WordSmith 7.0 programı üç sekmeden (consists) oluşur. Bunlar bağlam (Concord), anahtar kelimeler (KeyWords) ve kelime listesidir (WordList). Bu çalışmada, WordSmith 7.0 programının kelime listesi ve bağlam özellikleri kullanılmıştır.

WordSmith'in kelime listesi özelliği derlemde yer alan kelimelerin, derlem içindeki tekrar sayılarını göstermektedir. Bağlam özelliği ise derlem metnindeki herhangi bir kelimeyi veya ifadeyi arayıp, bu kelimenin geçtiği tüm cümleleri bulmaya yardımcı olur. Bu arama işlemi sırasında, aranan kelime cümlenin ortasında olacak şekilde gösterilir ve bu kelimenin sağındaki ve solundaki diğer kelime dizilimlerine yer verilir. Böylece aranan kelimenin veya ifadenin cümle içinde nasıl kullanıldığı görülebilir (Scott, 2001, s. 47). Bu sebeple WordSmith'in kelime listesinde kullanım sıklığı yüksek olan kelimelerin gönderici tarafından hangi bağlamda kullanıldığı ve bu kelimeler üzerinden alıcılara hangi mesajların verilmeye çalışıldığına bağlam tabloları üzerinden bakılabilmektedir.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Ulusal Medya Koordinatörlüğünden Word dosyası olarak gelen miting konuşmaları, düz metin (Plain Text - txt) formatına çevrilmiştir çünkü WordSmith'te "Bir metin analizi gerçekleştirmek için araştırmaya konu olan metin ya da metinlerin txt, html veya xml uzantısına sahip olması gerekir." (Akyol, 2022, s. 7). Word dosyaları, düz metin (Plain Text) hâline getirilerken "txt formatı", "Unicode" olarak seçilmiştir. Çünkü "Unicode" ve "Unicode-UTF 8" formatları, "Derlem çalışmalarında hedef dil ve kullanılan materyal Türkçe ise Türkçe karakterlerin doğruluğunu en iyi ve yakın veren biçimdir." (Bulundu, 2022, s. 121). Düz metin formatına çevrilen derlemeler WordSmith programında Wordlist ve Concord sekmelerine yüklenmiştir.

Kelime listesi; Wordlist > File > Chose Text adımları takip edilerek oluşturulmuştur. Kelime listesi, en az kelime tekrar sayısı (min. frequency) beş olarak sınırlandırılmış ve

bağlam belirtmeyen ek ve kelimeler (bu, bir, da, ne, ve, de, şu, ki, yi, in, dan, ın, anda, aynı, öyle, böyle, işte, ta, te, ile, diye vb...) kelime listesinden çıkartılmıştır. Elde kalan veri üzerinden içerik ve çerçeveleme analizleri yapılmıştır. Kelime listesinde sık tekrar eden kelimelerin söylem analizi ise bağlam tabloları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bağlam tabloları, WordSmith'te Concord bölümüne, File > New > Texts > Choose Texts Now > Search Word > "Aranacak Kelime*" adımları takip edilerek oluşturulmuştur. Bağlam tablolarında yer alan cümleler üzerinden, bağlamına bakılan kelimenin söylem analizi gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Aşağıda Recep Tayyip Erdoğan'ın 2023 seçimlerinin kampanya sürecinde Türkiye'nin on beş farklı şehrinde gerçekleştirmiş olduğu miting konuşmalarının WordSmith 7.0 programı kullanılarak elde edilen sadeleştirilmiş kelime listesine yer verilmiştir.

Görsel 1. Recep Tayyip Erdoğan'ın 2023 Miting Konuşmalarının Kelime Listesi

KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK
Sesleri	1036	Mu	75	IMF	38	Yaptığımız	28
Evet	717	İnşa	72	Gabar	37	Getirdik	27
Biz	506	Milletimizin	72	Sanayi	37	Kurduk	27
Bay	496	Musunuz	71	Geldi	36	Yapıyoruz	27
Türkiye	359	AK	69	Milletim	36	Gençlerimiz	27
Mi	349	Hizmet	66	Milletin	36	Hak	27
Kemal	273	İnanıyorum	66	Ücretsiz	36	Söz	27
İstanbul	253	Güzel	61	Geldik	35	Anadolu	26
Mayıs	253	Kürt	61	Ülke	35	Bayrak	26
Kardeşlerim	237	Video	61	Kardeş	34	Milletimize	26
14	230	İş	60	Açtık	34	Kardeşlerime	25
Mı	220	Eser	59	Dolar	34	Büyükşehir	25
Hayır	194	Cumhur	57	Mü	33	Hizmete	25
Diyor	188	Devlet	57	Olacak	33	Kalkınma	25
Tek	156	İttifakı	57	Vereceğiz	33	Koalisyon	25
Tek	156	Edeceğiz	55	Erdoğan	33	Küresel	25
Bunlar	152	Yaptı	55	Londra	33	TOGG	25
Devam	149	Yüzyıl	54	PKK	33	Milletimizle	25
Devam	149	Ülkemize	53	Ülkeyi	33	Veriyoruz	24
Yaptık	147	Ülkemizi	53	Vatan	33	Bölücü	24
Ben	143	FETÖ	52	Çıkardık	32	Kumar	24
Muyuz	140	Destek	51	Gönül	32	TOKİ	24
Bizim	133	Emanet	51	Türk	32	Deprem	23
Birlikte	132	Gençler	51	Yalan	32	Eğitimde	23
Beraber	116	Güçlü	51	Misiniz	31	İP	23
LGBT	113	Milli	50	Demokrasi	31	Yapanz	22
Benim	112	Bizi	49	Haliç	31	Cumhuriyetimizin	22
Yeni	112	Selo	48	Savunma	31	Kapı-kapı	22
CHP	107	Siyasi	48	Yatırım	31	Masa	22
Terör	106	Verdik	45	Ediyoruz	30	Sağlıkta	22
Millet	102	Kılıçdaroğlu	44	Diri	30	Kazandırdık	21

KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK
Millet	102	Kılıçdaroğlu	44	Diri	30	Kazandırdık	21
Ülkemizin	101	Aile	43	İri	30	Atatürk	21
Milyar	94	Konut	43	Ülkemiz	30	Petrol	21
Bunları	86	Ediyor	42	Gençlik	29	Üniversite	21
Kandil	86	Ediyorum	42	Millete	29	Ailenin	20
Bize	80	Yapacağız	41	Yurt	29	Ana	20
Teslim	79	Milletimiz	41	Yüzyılını	29	Ekonomik	20
Ettik	77	Masanın	39	Yüzyılının	29	Güveniyorum	20
Ettik	77	HDP	38	Yapıyor	28	Sağlık	20

KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK
Üretim	20	Siyaset	15	Güçlü	12	Yapalım	10
Diyoruz	19	Aldık	14	Kaset	12	Yaptıklarımızı	10
Edecek	19	Alıyoruz	14	Kilometreye	12	Altyapısı	10
Sağladık	19	Gerçekleştirdik	14	Masası	12	Baraj	10
Cumhurbaşkanı	19	Varız	14	Örgütün	12	Bebecan	10
Çöp	19	Verdiğimiz	14	Örgütünün	12	Bedel	10
Emekli	19	Yaşadık	14	Parlamento	12	Böldürtmeyeceğiz	10
Kentsel	19	Bölünmüş	14	Pensilvanya	12	Çocuklarımızın	10
Milleti	19	Enerji	14	Proje	12	Eğitim	10
Spor	19	Kilometre	14	Ulaşmada	12	Eğitimden	10
İnsan	18	Konutu	14	Bulduğumuz	11	Geçmişte	10
SSK	18	Savaş	14	Kurduğumuz	11	Gençlerimiz	10
TCG	18	Sulama	14	Olacaktır	11	Gizli	10
Toplam	18	Sel	14	Oluyor	11	Hastan	10
Gidiyor	17	Yapımı	14	Yaparak	11	İcraat	10
Tarım	17	Yüzyılına	14	Akıncı	11	Kirli	10
Ettik	16	Attık	13	Altyapı	11	Masasma	10
Ettiğimiz	16	Başladık	13	Derslik	11	MHP	10
Gömdük	16	Çıkacağız	13	Dolarlık	11	Mutfak	10
Tamamladık	16	Çıkacak	13	Hastanesi	11	Mücadele	10
Verdiği	16	Vermeyeceğiz	13	İHA	11	Rusya	10
Yaptığı	16	Çiftçilerimize	13	İstihdam	11	Sapkın	10
Avrupa	16	Hayat	13	Kavga	11	Sistem	10
Batı	16	İhtiyaç	13	Masada	11	Tefecilerinden	10
Çamur	16	Kamu	13	Masanın	11	Teknoloji	10
Emperyalistlerin	16	Mücadele	13	Ortak	11	Terörle	10
Gazi	16	Organize	13	Projeleri	11	Tüneli	10
Milletimizin	16	Refah	13	Rezalet	11	Yerli	10
Milliyetçi	16	SİHA	13	Terörist	11	Misin	9
Teröristlerle	16	Sorun	13	Ülkemizde	11	Musun	9
Attığımız	15	Talimat	13	Üniversitesi	11	Atalım	9
Bitirdik	15	Yataklı	13	Yükseköğretim	11	Bulduk	9
Çalışacağız	15	Aldığımız	12	Atacağız	10	Çıkacağız	9
Kurtardık	15	Çalışıyoruz	12	Etmeyeceğiz	10	Etmedik	9
Amerika	15	Kaldırılm	12	Girdik	10	Geçirdik	9
Cudi	15	Verecek	12	Kazandırdığımız	10	Gösterdik	9
Çukur	15	Çevre	12	Koyduk	10	Sürdüreceğiz	9
Enerjide	15	Dönüşüm	12	Kullanacağız	10	Yürütdük	9
Geleceğimizin	15	Görev	12	Sağlayacağız	10	Adalet	9

KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK	KELİME	SIKLIK
Ayasofya	9	Metro	8	Yenileyelim	6	Olmayacak	5
Cumhuriyet	9	Refahını	8	17-25	6	Olmuştur	5
Devletimizin	9	Suriye	8	Arap	6	Sağlayacak	5
Dünya	9	Tehdit	8	Azerbaycan	6	Sürdürüyoruz	5
Eseri	9	TEKNOFEST	8	Bayram	6	Olmuştur	5
Gençlerimizi	9	Teröristleri	8	Davos	6	Tamamladığımız	5
Hesap	9	Zihniyet	8	Dini	6	Ürettik	5
Kadınlar	9	Miyiz	7	Ekonomimizi	6	Vermedik	5
Kasetle	9	Aktardık	7	Emeklilerimizin	6	Vurduk	5
Kızılma	9	Başardık	7	Emekliye	6	Balkanlar	5
Kültür	9	Veriyoruz	7	Faizsiz	6	Dava	5
Masadan	9	Yapacağımız	7	İnsanımıza	6	Döviz	5
Masasında	9	Yürüyeceğiz	7	İnsanımızı	6	Emniyet	5
Meral	9	Getireceğiz	7	Kadına	6	Endüstri	5
Mücadelenin	9	Sağladığımız	7	Memur	6	Enerjiye	5
Mücadeleyi	9	Çıkıyoruz	7	Mezhep	6	Esnaf	5
Peşkeş	9	Gerçekleştirdiğimiz	7	Montaj	6	Hain	5
Para	9	Darbe	7	Milliyetçilik	6	Kadın	5
Sızamaz	9	Gıda	7	Snur	6	Marmaray	5
Tefecilere	9	Güven	7	Teknopark	6	Mezar	5
Teröristler	9	Huzur	7	Ulaşım	6	Muhalefet	5
Teröristlere	9	İstiklal	7	Uluslararası	6	Muharrem	5
Uçak	9	Kader	7	Vatanı	6	Muhsin	5
Uzantıları	9	Kanlı	7	Yavuz	6	Özgürlük	5
Yedi	9	Kira	7	Mıydı	5	Şehitlerimizin	5
Yedili	9	KOVID	7	Açılacak	5	Yazıcıoğlu	5
Mısın	8	Modern	7	Alacağız	5	Yıkım	5
Bekliyoruz	8	Şehit	7	Aldım	5	Yalancı	5
Geçireceğiz	8	Mıydı	6	Edilecek	5		
Kalmadık	8	Muydu	6	Geçirdiğimiz	5		
Taşıyor	8	Açan	6	Geliyorum	5		
Verilen	8	Bırakmadık	6	Geliyoruz	5		
Yaptıklarımız	8	Getirdiğimiz	6	Getireceğim	5		
Anayasa	8	Girdiğimiz	6	Getireceğiz	5		
Cumhurbaşkanlığı	8	Gönderiyorum	6	Hazırız	5		
Fatih	8	Okuduk	6	Karşılacağız	5		
Halk	8	Paylaştık	6	Kavuşturduk	5		
Hizmetler	8	Seyrettik	6	Kazanacağız	5		
İcraat	8	Tamamlıyoruz	6	Kazandırdı	5		

Bulguların İçerik Analizi Ekseninde Değerlendirmesi

Erdoğan'ın en çok kullandığı kelime 1.036 tekrar ile "sesleri" kelimesidir. Bu kelime Erdoğan'ın doğrudan kendisinin kullandığı bir kelime değil, izleyicilerden yükselen tepkilere referanstır.² Erdoğan, "evet" kelimesini 717, "hayır" kelimesini 194 kez kullanmıştır.

² Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Ulusal Medya Koordinatörlüğü tarafından tarafımıza iletilen miting konuşmalarında, izleyicilerin tepkilerine de yer verilmiştir. Bu sebeple, ilgili kelimeler konuşma metninden çıkartılmamıştır.

Ayrıca Erdoğan, “mi”, “mı”, “muyuz”, “mıyız”, vb. soru eklerine de konuşmalarında sıklıkla yer vermiştir (Görsel 1). “Sesleri” kelimesinin kullanım sıklığı “evet”, “hayır” ve farklı soru eklerinin kullanım sıklığıyla birlikte değerlendirildiğinde Erdoğan’ın miting konuşmalarında soru-cevap stratejisine başvurduğu, monologdan ziyade izleyicilere yönelttiği sorular üzerinden karşılıklı etkileşimin olduğu dinamik bir süreç inşa ettiği ve kitleyi canlı tutacak bir performans ortaya koyduğu söylenebilir. Bu durum ise siyasal liderin “canlı ve enerjik” olma vasfına örnek olarak yorumlanabilir (Arklan, 2006, s. 54 ve Çakıcı, 2020, s. 2140).

Erdoğan, “biz” kelimesini 506 defa, “ben” kelimesini ise 143 defa kullanmıştır. Ayrıca “biz” ve türevi kelimeler (bizim, bize, bizi vb.) başta olmak üzere “olacağız”, “yaptık”, “beraber”, “edeceğiz” vb. kelimelerin; “ben” ve türevi kelimelere kıyasla daha sık kullanıldığı ve Erdoğan’ın “kardeş” kelimesinin türevlerine de konuşmalarında geniş yer verdiği görülmektedir. Erdoğan’ın “biz” merkezli bir söylem dili ile izleyicileri birlik-beraberlik çatısı altında konsolide etmeye çalıştığı söylenebilir. Nitekim kelime listesindeki “birlikte”, “beraber”, “ülkemizin”, “milletimizin”, “devletimizin” vb. kelime kullanımlarının sıklığı da bu yargıyı desteklemektedir (Görsel 1).

2023 seçim konuşmalarında Erdoğan’ın ana sloganlarından biri “bay bay Kemal” olmuştur. Bu sebeple kelime listesinde “bay” kelimesi 496 defa ve “Kemal” kelimesini 273 defa kullanmıştır. Kelime listesi dikkate alındığında tekrar sayısı yüksek olan diğer kelimeler ve kullanım sıklıkları şöyledir: “Türkiye” 359, “İstanbul” 253, seçim tarihine referansla “14” rakamı 230 ve “Mayıs” kelimesi 253 kez kullanılmıştır. Erdoğan, seslenme/ünleme ifade eden “kardeşlerim” kelimesini 237 defa, “diyor” kelimesini 188, “bunlar” kelimesini 152 defa kullanmıştır. Erdoğan; “Tek millet, tek devlet, tek vatan, tek bayrak.” sloganına referansla “tek” kelimesini 156 defa ve “Durmak yok yola devam.” sloganına referansla “devam” kelimesini de 149 defa kullanmıştır (Görsel 1).

Kelime listesi dikkate alındığında Erdoğan’ın “yaptık”, “ettik”, “edeceğiz”, “verdik”, “ediyor”, “yapacağız”, “sağladık”, “attığımız”, “bitirdik”, “başladık” vb. icraat ve vaat bildiren kelimelere konuşmalarında yoğun şekilde yer verdiği görülmektedir. Vaat ve icraat bağlamı oluşturmaya yönelik kelimeler bunlarla sınırlı değildir. “Eser”, “konut”, “sanayi”, “Haliç”, “hizmete”, “kalkınma”, “TOGG”, “TOKİ”, “eğitimde”, “sağlıkta”, “ekonomik”, “üretim”, “emekli”, “spor”, “tarım”, “enerjide”, “bölünmüş”, “refah”, “SİHA”, “Akıncı”, “İHA”, “istihdam”, “projeleri”, “altyapısı”, “teknoloji”, “yerli”, “eseri”, “Kızılelma”, “kadınlar”, “metro”, “faizsiz”, “ulaşım”, “esnaf” vb. kelimeler de Erdoğan’ın vaat ve icraatlarına referans verirken araçsallaştırdığı kelimeler arasındadır (Erol, 2024, ss. 390-405).

Kelime listesinde dikkat çeken bir diğer husus ise 2023 seçimlerinde Erdoğan’a karşı muhalif olarak konumlanan bazı şahıs ve siyasi parti isimleriyle beraber bazı kelimelerin sık kullanılmış olmasıdır. Bunlar; “Kemal”, “CHP”, “terör”, “Kandil”, “FETÖ”, “Selo”, “Kılıçdaroğlu”, “HDP”, “masa”, “PKK”, “yalan”, “Pensilvanya”, “kaset”, “SSK”, “çöp”, “çukur”, “çamur”, “Haliç”, “bölücü”, “kumar”, “koalisyon”, “Avrupa”, “Batı”, “emperyalistlerin”, “küresel”, “IMF”, “bebecan”, “İP”, “Meral”, “örgütün”, “ortağı”, “rezalet”, “gizli”, “kirlili”, “tefecilerinden”, “peş-

keş”, “uzantıları”, “teröristleri”, “kanlı”, “leke”, “montaj”, “hain”, “iftira”, “muhafeletin”, “Mu-harrem”, “musallat”, “yalancı”, “utanmadan”, “zihniyettir” vb. negatif çağrışımlı kelimeler-dir. Mezkûr kelimelerin kullanım sıklığı Erdoğan’ın konuşmalarında Kemal Kılıçdaroğlu, Millet İttifakı, Millet İttifakı’nı oluşturan farklı partiler ve aktörler, Batı emperyalizmi, FETÖ, Selahattin Demirtaş ve terör örgütü PKK’ya yer verdiğini göstermektedir.

Bulguların Söylem Analizi Ekseninde Değerlendirilmesi

WordSmith 7.0 programının kelime listesi verileri üzerinden yukarıda yapılan de-ğerlendirmelerin hareketle, bağlam tabloları üzerinden söylem analizi yapılmış ve Erdoğan’ın konuşmalarının içeriğini oluşturan kelimelerin hangi bağlamlarda kullanı-ldığı ve Erdoğan’ın bu bağlamlar üzerinden hangi mesajları verdiği değerlendirilmiştir.³

Görsel 2. Kemal ve Kılıçdaroğlu Kelimelerinin Bağlam Tablosu Örneği

N	Concordance
1	hala öğrenemedi. Gerçeklerin er ya da geç ortaya çıkacağına inanıyoruz. Bay bay Kemal , 17-25 Aralık kompasındaki rolünü 10 yıl sonra ıttıf etti. FETÖ’cü alçakların
2	borç diledimede değil ilkimizin kendi imkanlarında arıyoruz. Şimdi ne diyor bay bay Kemal , 300 milyar dolar Londra’dan alacakmış. Ya bay bay Kemal, avucunu yalarsın ya,
3	inanmaz var ve yola da böyle devam ediyoruz, böyle devam edeceğiz. Çıkış bay bay Kemal , Alevilikten, şundan-bundan bahsediyor. Bizim mezhep ayrımı diye bir derdimiz
4	(sesleri) Biri tefecilerden 300 milyar dolar buldum, hemen getireceğim diyor. Ya bay bay Kemal , Allah aşkına, artık biktık senin şu yalanlarından ya. Ya bulduysun bu parayı al
5	böyle sahtekar. 21 senedir bu ülkenin kadınları kaybetmedi, hep kazandı kazandı. Bay bay Kemal . Ama siz, bizim kızlarımız üniversitelerimizin kapısını kapattınız. Senin
6	kendi ülkesine, kendi devletine, kendi milletine bu kadar büyük kin duyabiliriz? Bay bay Kemal Amerika’da bir bezin istasyonunda bakıyoruz bir restorana giriyor, orada
7	Bestler Deresi’nde bitirdik mi? (“Evet” sesleri) Terörün ancak biz bitiririz biz. Bay bay Kemal , ancak terörü artırır, onun öyle bir dardı yok. Nasıl? İnşallah bunları son 21 yıllık
8	manzara; biz Atatürk Havalimanı’na indik. Bizden önce değerli kardeşlerim, bay bay Kemal Atatürk Havalimanı’na gelmiş 1,5 saat kadar önce. FETÖ’cüler tankların
9	şehitlerimizin kanından alan ay-yıldızlı alt bayrağımızı da çok iyi biliriz. Ya bu bay bay Kemal bayşörtüsüne “1 metrekairelik bez parçası” deniyor muydu? (“Evet” sesleri) Ne
10	Hastanesi yaptık. Pekî, şimdiki hastanenin hali ne? (Alkışlar) Nereden nereye. Bay bay Kemal , biz senin gibi ölenlerin hastanede rehlin alındığı SSK genel müdürleriyle
11	miyiz? (“Hayır” sesleri) Biz ilkimizi böldürür müydük? (“Hayır” sesleri) Bay bay Kemal bölücü, bay bay Kemal bu teröristlerle iş birliği halinde. Kandil’deki teröristler
12	versin ya? Kaldı ki bunlar tefeci, bu işleri çok iyi bilir. Pekî, şimdi soruyorum: bay bay Kemal , bu 200 milyar doları getirdin de, nereye boca ettin, nerede bu para? Ben şimdi
13	ama biz dönemimizde bunları yaptık. Akallarına gelen her şeyi söylerler. Hele bay bay Kemal , bu işin piriidir, yalanda onun üzerine yok. Seçim bitikten sonra ne yapıyorlar?
14	böttün yavrularımız: artık kitabını alıyor mı? (“Evet” sesleri) İlme saygı budur. Bay bay Kemal , bu kadar büyükşehir belediyelerin var, ne yaptınız? Yurtlardan bahsediyor, bir
15	diyor. İşte bunlar şimdi hep teröristler, bu teröristlerle beraber yürüyor bay bay Kemal . Bu Selo ne yaptı? Buyurun, bak şu görüntüyü tekrar geri dönelim. (Video
16	Kemal ve avanesinin gerçek yüzlerine şöyle bir göz atalım. (Video Gösterildi) Bay bay Kemal , bu teröristlerle beraber yürüyor, buyurun. Görüyor musun ağza bak, ağza bak.
17	Parti yapar” sesleri) Ve elhamdulillah yaptık. Laf ola beri gele yok. icrat icrat. Bay bay Kemal , bu işler öyle lafla olunuyor, icrat icrat. Toplam uzunluğu 405 kilometreye
18	sesleri) Daha önce de aln vardı zaten. Düşünün, ya bu masadan ne çıkar? Bay bay Kemal , bulduga herkese bir cumhurbaşkanlığı yardımıyla hediye etti: böyle devlet
19	SSK’da rehine alınan hastaları söyledim ve o dönemim Genel Müdürlüydü bay bay Kemal . Buna 5 tane koyun ver, kaybeder gelir. Demek ki 14 Mayıs’ta bay bay diyor
20	düşünün. Bunlar emri nereden alıyor? Kandil’den alıyor. Ne diyor bu bay bay Kemal ... Bunlar Diyarbakır’da 51 Kırt kardeşimizi öldürdüler. O Selo var ya Selo,
21	hareket eden diğer partilere gönül vermiş kardeşlerime seslenmek istiyorum: bay bay Kemal CHP’yi öyle bir yere getirdi ki, bu parti kurucusu olduğu Cumhuriyete ve
22	kişi kim? Bu kişimin kim olduğum biliyorsunuz değil mi? (“Evet” sesleri) Evet, bay bay Kemal çıkış şimdi de her zamanki iğrene üslubuyla bir antiemperyalizm dersi
23	pik yapıyorlardı. Fakat onlardan kardeşini karşılamaya gelmişiz. Bay bay Kemal de bunların arasından giderek Bakırköy Belediye Başkanı’nun evine uğramıştı,
24	74 taşkın koruma tesisi, 4 gölet, 4 atık su arıtma tesisi inşa ettik, biz yaptık bir, bay bay Kemal değil, onun belediyesi değil. Tamamladığımız sulama projelerimize iliminde
25	şimdi buradan Afyonkarahisar’ın Zafer Meydanı’ndan öyle bir ses verin ki, bay bay Kemal ’den emperyalist ağababalarına kadar duymayan kimse kalmınsın. Hazır mıyız?
26	hepsinden öte Diyarbakır Annelerini gözün yaşlı burakan bu teröristlere karşı bay bay Kemal , Diyarbakır Annelerini kaç kere ziyaret ettin? Diyarbakır Annelerinin yavrularını
27	pas edeceğiz, saf dışı bırakacağız ve bu adımı da inşallah atacaktır. Şimdi bay bay Kemal durmadan palavralar sallıyor. Ya bay bay Kemal, sen hukuk nedir bilmiyorsun.
28	falleri de ortaya çıkacaktır. Rusya’yla ilişkilerimizi bozma ihalesini bay bay Kemal ’e kimin verdiği, ortada hiçbir şey yokken Alevi-Kürt videolarının niçin çekildiği,
29	Türkiye dışından kim yarsa hepimiz umudunu nereye bağlanmış biliyor musunuz? Bay bay Kemal ’e. Şimdi soruyorum sizlere: Selçuklu’nu, Osmanlı’nu, Cumhuriyet’in varisi
30	alıyor, bu teröristlerden alıyor. Öyleyse Pazar günü Kandil’den talimat alan bay bay Kemal ’e ne diyoruz? Yol veriyor muyuz? (“Evet” sesleri) Emekli ediyor muyuz? (“Evet”

Yukarıda “Kemal” ve türevi kelimelerin bağlam tablosundan bir örnek aktarılmış-tır. Erdoğan’ın “Kemal” ve türevi kelimeler üzerinden oluşturduğu söylem, bir yönüyle Kılıçdaroğlu’nun karakterine diğer yönüyle siyaset yapma tarzına yöneliktir. Erdoğan konuşmalarında Kılıçdaroğlu’nun yalan söylediğini, emanete sahip çıkma kabiliyetin-den yoksun olduğunu, üslup problemi yaşadığını, verdiği sözleri yerine getirmediğini ve siyasetten anlamadığını ifade ederek, Kılıçdaroğlu’nun karakterine yönelik eleştiri-lerde bulunmuştur. Erdoğan, Kılıçdaroğlu’nun siyaset yapma tarzını da eleştirmiştir. Erdoğan, Kılıçdaroğlu’nun kaset kumpası ile CHP Genel Başkanı olduğunu, CHP’nin

³ Makalenin “Acknowledgments” kısmında belirtildiği üzere makalenin hacmi açısından bağlam tablolarının tamamına yer verilmemiş, yalnızca Erdoğan’ın konuşma çerçevesini oluşturan bazı kelimelerin bağlam tabloları aktarılmıştır. Bağlam tabloları paylaşılan kelimenin söylem analizi ise tezdeki verilerin analizinden hareketle yorumlanmıştır.

kurucu değerlerini zedelediğini, çöp-çamur-çukur siyaseti yürüttüğünü ifade etmiş; Türkiye'nin istikbal ve istiklalini tehlikeye atacaktır ilişkiler içerisinde bulunduğunu, 15 Temmuz FETÖ darbesine karşı durmadığını, seçimi kazanmak uğruna Cumhurbaşkanı Yardımcılığı başta olmak üzere devlet kadrolarını farklı şahıslara dağıttığını, Diyarbakır Annelerini desteklemediğini, PKK ve FETÖ gibi terör örgütlerinden açık destek alarak vatani bölmeye teşebbüs ederek Türkiye'nin dış politikasına ve güvenlik politikalarına zarar verdiğini, CHP Genel Başkanlığı koltuğunu koruma refleksi ile parti içi iktidar mücadelesini Türkiye'ye mal ettiğini, başta LGBT olmak üzere CHP'nin marjinal örgütlerin savunucusu hâline geldiğini belirtmiştir (Erol, 2024, ss. 405-416 ve Görsel 2).

Görsel 3. Masa ve Millet İttifakı Kelimelerinin Bağlam Tablosu Örnekleri

N	Concordance
1	sesleri) Cumhuriyet İttifakı'nın semineye yaklaşır mı? ("Hayır" sesleri) İşte bu Millet İttifakı denilen zillet, bunlar LGBT'ci. Ama hamdolsün biz ailenin katiyetine
2	vererek aslında hangi irade tarafından yönetilmek istendiğini de beyan etti. Şimdi Millet İttifakı ne yapıyor? Ya ne yapacaksınız, siz artık parlamentonun dışında kaldınız? Bay
3	dönüyor, nerede duracağı belli değil. Kardeşlerim; böylesine çarpık-çurpuk ayaklı bir masa olur mu? Buradan, İzmir'den, tam da onların anlayacağı dilden soruyorum; siz, ne
4	yüceltiğini öteki yerin dibine sokuyor, birinin elif dediğine öteki mertek diyor; ya böyle masa olur mu? Hangi masada böyle eğri-büğürt ayaklar olur? Biri HDP'ye ve onun
5	, hatta bir ara kavga bile ettiler. Ştrecin sonunda toplam oyları yüzde 1'i bile bulmayan masa arkadaşları yaklaşık 40 milletvekilini cebeye koyarak masadan kalktılar. Tüm
6	kurtulmaya nasip eylesin. ("Amin" sesleri) Şimdi isterseniz karşımıza çıkardıkları masa nasıl bir bakalım. (Video Gösterildi) 100 yıllık Cumhuriyeti değiştireceklermiş,
7	yanlarına; Ankara, İstanbul. Önce altılı masaydı, sonra yedili oldu, şimdi dokuzlu masa oldu. Bay bay Kemal, o da yetmeyecek size. Sen onlarla beraber yürü, bizim
8	Cumhuriyeti değiştireceği diyor. Diyen kim? HDP'li. Değerli kardeşlerim; bu masada bu da var. 100 yıllık Cumhuriyetimizi değiştireceklermiş. Bay bay Kemal, sana
9	sesleri) HDP LGBT'ci mi? ("Evet" sesleri) İYİ Parti LGBT'ci mi? ("Evet" sesleri) Masada bulunan o diğerleri bu LGBT'cilere hayır diyor mu? ("Hayır" sesleri) AK Parti
10	. Bu yağmaya en son katlanlar, CHP Genel Başkanını en son oyuna getirenler ise bizzat masadaki arkadaşları olmuştur. Biliyorsunuz; Kılıçdaroğlu 6 benzemeci bir araya
11	soruyorum, kumar mı, noter mi olduğuna daha kendilerinin bile karar veremediği bir masadan sizlere fayda gelir mi? ("Hayır" sesleri) Bürokratik ve siyasi hayatının hiçbir
12	devletin yönetimini ele geçirmek istiyorlar. Buradan açık söylüyorum; Meral Hanım masadan kalktığında üç günde tıpış-tıpış oraya döndüren de, Muharrem İnce'yı seçime
13	artık 7'li mi, 9'lu mu, 11'li mi olduğun iyice karışmasadan balsediyorum. Masanın üstünde kimler var, altında kimler var, hepsi birbirine karışmış. Bizimle asıl
14	kavga, dövüşün ardından nihayet bay bay Kemal'i aday olarak ilan etmeyi başardılar. Masanın adayının belli olmasıyla birlikte PKK ve FETÖ yöneticileri de tüm güçleriyle
15	de ayı güçtür. Kandil'i bay-bay Kemal'in amigosu haline getiren de, FETÖ'cileri masanın kasetçisi haline getiren de ayı güçtür. Batı medyasını masanın basın bültünine
16	yükselttiler. Oldu mu size 11 ortak. Daha DHKP-C'sini, Avrupa ve Amerika'da masanın akıl hocasına savunan tefecileri, simsarları, STK götürümlü istihbarat
17	vazife adamı değil, bunlar sadece... Maalesef, söylemeyeceğim. Bunlar, kardukları masanın etrafında dökdülyör. Öyle bir faşizm iklimi oluşturdular ki kendi içlerinde bile
18	rahatlız olduğuna inanıyorum. Türkiye'nin yönetimine talip olsun diye kurulan masanın, nereye vardığına eminim, onlar da içleri acıyarak seyrediyor, isterse şimdi
19	getiren de, FETÖ'cileri masanın kasetçisi haline getiren de ayı güçtür. Batı medyasını masanın basın bültünine dönüştüren de, ülkemizin milli çıkarlarını sosyal medya
20	hangisi sabah erken kalkıp ayaklanırsa, örtmecek o tarafa doğru yöneliyor. Sonra masanın bir başka ortağı sesini yükseltiyor, bu defa istikamet oraya dönüyor. Ardından
21	Kandil'deki teröristler neyse, ne yazık ki bay bay Kemal de o. İşte şu anda bu yavurlak masanın etrafındakiler ne yazık ki bunlarla iş birliği halinde. Şimdi biz Cumhuriyet İttifakı
22	çapı, niyeti, söylemi işte bu. Gerçi bu masa siyasetin en meyrü hakkı olan iş birliği masası, müzakere masası olmaktan çıkarak çok oldu. Bu bay bay Kemal, bu var ya bu,
23	giderek için gece-gündüz çalışırken, birileri de hep tıpkı bugünkü koalisyon masası gibi tıkoz siyaseti yapıyor. Tek parti faşizminin mirası olan, milletten gönlüne
24	yapışmış hizmetler sayesinde kazandı. Bugün de karşınıza çıkan koalisyon masası yalan ve istismar peşinde koşarken, biz ne diyoruz; Türkiye'yizli diyoruz, eser
25	telden çalıyor, ayrı yöne çekiyor, bizzat kendilerinin kumar masası dedikleri masa rulet masası çıktı, habire dönüyor, nerede duracağı belli değil. Kardeşlerim; böylesine
26	, hazır mıyız? ("Evet" sesleri) Kendimizin ve evladımızın geleceğini bu yedili kavga masasına emanet eder misiniz? ("Hayır" sesleri) Hatta bu dolozlu masaya emanet eder
27	sesleri) Ülkenizin güvenliğini, huzurunu, akabetini kendi deyimleriyle bu kumar masasına emanet eder misiniz? ("Hayır" sesleri) Türkiye'nin birliğini, bütünlüğünü,
28	sesleri) Türkiye'nin birliğini, bütünlüğünü, kardeşliğini bu terör örgütleri destekli taviz masasına emanet eder misiniz? ("Hayır" sesleri) Buradan milletimizin tüm fertlerine
29	masasında olmayacağız." Meral Hanım, niye oldum, tekrar niye döndün? "Biz noter masasında olmayacağız." Niye oldum, niye tekrar döndün? Bunlara inanılmaz, bunlara
30	aday yok, yani sizlerin adayı yok. Benim tanıdığım İzmir, kendini hiçe sayan bu kibir masasını sandıkta darımadığın eder. Benim tanıdığım İzmir, Cumhuriyetin ilk aşrsu haba

Erdoğan, Millet İttifakı'nı farklı şekillerde (Altılı Masa, Yedili Masa, Dokuzlu Masa, Zillet İttifakı) adlandırmış ve Millet İttifakı'nın oluşturduğu ittifak masasının Amerika ve Avrupa'nın yönlendirmeleri ve terör örgütü PKK ve FETÖ ile iş birliği içerisinde hareket ettiğini ifade etmiştir. Erdoğan, Millet İttifakı'nın pazarlanmaya çalışıldığı gibi bir Halil İbrahim Sofrası değil; kumar, koalisyon, rulet, taviz, noter ve kibir masası olduğunu vurgulamıştır. Erdoğan, ittifak masasının Batı medyasının desteği ile yalan ve istismar siyaseti güttüğünü ve bu ittifaktan Türkiye'ye hiçbir hayır gelmeyeceğini belirtmiştir. Bu sebeple Erdoğan izleyicilere "...kumar mı noter mi, daha ne olduğuna kendilerinin bile karar veremedikleri bir masadan sizlere ne fayda gelir?" (Görsel 3 – 11. Satır) şeklinde sorular yöneltmiştir. Ayrıca Erdoğan, Kılıçdaroğlu'nun kurduğu bu ittifak masasının, Kılıçdaroğlu'nu "tezgâha getirdiğini", Türkiye genelinde %1 oy alamayan partilerin masa aracılığıyla 40 vekil aldıklarını ifade ederek; bu durumun en büyük kaybedeninin Kılıçdaroğlu ve CHP olduğunu belirtmiştir (Görsel 3).

Görsel 4. LGBT ve Türevi Kelimelerin Bağlam Tablosu

N	Concordance
1	geleceğine ışık tutacağız. Aynı zamanda, bu adularımızla kitresel odaklar adına LGBT'nin önünü açanların da planlarını boşa çıkaracağız. Nasıl gençlerimizi zehir
2	, olmaz. MHP asla LGBT'ci olmadı, olmaz. Cumhur İttifakı'nın diğer mensupları asla LGBT'ci olmaz, olmayacak, çünkü biz ailenin kutsiyetine inanıyoruz, aile bizde
3	, FETÖ ve PKK'nın başını çektiği terör örgütlerine karşı korumayı görev bilmiyorsak , LGBT'ye karşı korumayı da aynı şekilde vazife addediyoruz. Şimdi diğer
4	aile olursa, güçlü millet olur. Eğer aile zayıf düşerse, millet zayıf düşer. İşte biz bu LGBT'cilere ülkemizi kaptırmayacağız. Ben size inanıyorum. Bir Kasımpaşalı olarak,
5	sesleri) İYİ Parti LGBT'ci mi? ("Evet" sesleri) Masada bulunan o diğerleri bu LGBT'cilere hayır diyor mu? ("Hayır" sesleri) AK Parti asla LGBT'ci olmadı, olmaz.
6	, bizde aile kutsaldır. Güçlü aliler güçlü millîti oluşturur ve bu güçlü millet bu LGBT'cilerden değil, evet, namussu çok çok güçlü olan ailelerden oluşuyor.
7	sentine yaklaşıyor mu? ("Hayır" sesleri) İşte bu Millet İttifakı denilen zillet, hınlar LGBT'ci . Ama hamdolsun biz ailenin kutsiyetine inandığımız için, biz burada farklı
8	hesabını değil aile yapımızı güçlendirmenin siyasetini yapıyoruz. Kardeşlerim: CHP LGBT'ci mi? ("Evet" sesleri) İP LGBT'ci mi? ("Evet" sesleri) HDP LGBT'ci mi?
9	ne diyor? LGBT. İYİ Parti ne diyor? LGBT. Aynı şekilde öbür HADEP ne diyor? LGBT . Peki , LGBT, AK Parti'nin sentine yaklaşıyor mu? ("Hayır" sesleri) MHP'nin
10	fırmalarımızı yabancılara peşkeş çekme sözü veriyor. Daha vahimini, evlatlarımızı LGBT sapkanlarının pençesine terk etme sözü veriyor. Benim milletim meydan
11	mi? ("Evet" sesleri) Yanındaki İYİ Parti, LGBT'ci mi? ("Evet" sesleri) Bu HDP, LGBT'ci mi? ("Evet" sesleri) Masadaki o küçükleri zaten saymıyorum, onlar da zaten
12	aramızdaki fark bu. Biz ailenin kutsiyetine inanıyoruz. Aile bizde kutsaldır, onun için LGBT filan bizim sentimize uğrayamaz. İnşallah seçimden sonra biz anayasa
13	gelirim" diyor. Kardeşlerim: bu millîtin aile kurumunu sağlamdır sağlan. Bu millîten LGBT'ci çıkmaz. Biz aile kurumumuzu lekeletmeyiz. Öyle mi? ("Evet" sesleri) Dimdik
14	deniştii. Kılıçdaroğlu ve ştrekasını yönetimini altında CHP marjinal örgütlerin , LGBT savunucularının , kitreselcilerin, mezhepçilik finesi çıkarmaya çalışanların
15	: CHP LGBT'ci mi? ("Evet" sesleri) HDP LGBT'ci mi? ("Evet" sesleri) İYİ Parti LGBT'ci mi? ("Evet" sesleri) Masada bulunan o diğerleri bu LGBT'cilere hayır diyor
16	, onlar da LGBT'ci mi? ("Evet" sesleri) AK Parti'ye LGBT sızamaz, MHP'ye LGBT sızamaz , Cumhur İttifakı'na LGBT sızamaz. Çünkü biz ailenin kutsiyetine

Erdoğan, LGBT ve türevi kelimelere konuşmalarında geniş yer vermiştir. Erdoğan, LGBT'nin Türkiye'nin geleceği için büyük bir tehlike olduğunu vurgulamış, CHP'nin, İYİ Partinin ve HDP'nin LGBT'yi desteklediğini ancak AK Parti ve MHP'nin LGBT karşıtı olduğunu belirtmiştir. LGBT'yi gençlerin ve Türkiye'nin geleceği için büyük bir tehlike olarak gören Erdoğan, "Eğer aile zayıf düşerse, millet zayıf düşer. İşte biz bu LGBT'cilere ülkemizi kaptırmayacağız." (Görsel 4 – 4. Satır) ve "Bu milletten LGBT'ci çıkmaz. Biz aile kurumumuzu lekeletmeyiz." (Görsel 4 – 13. Satır) şeklinde ifadelerle konuşmalarında yer vermiştir.

Erdoğan'ın LGBT konusundaki eleştirel tavrı ve aile yapısını korumaya yönelik refleksi Weberyan Geleneksel Meşruiyet'in anahtar kavramlarından biri olan "uyum sağlamak", "var olanı ayakta tutmak" yani atalardan devralınmış olan değerleri sürdürmek şeklinde değerlendirilebilir (Oktay, 2007, ss. 20-50). Erdoğan'ın aileye verdiği değer, aile yapısını korumaya yönelik olarak inşa ettiği söylem ve LGBT gibi marjinal yapılanmaları toplumun geleceği açısından büyük bir tehlike ve tehdit olarak algılanması, siyasal lider olarak Erdoğan'ın geleneksel meşruiyet refleksi taşıdığına bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Ayrıca bu bağlamda Erdoğan'ın "İçinden çıktığı toplumun kültürel özelliklerini taşıyan" bir siyasal lider olduğu da söylenebilir (Arklan, 2006, s. 54).

Erdoğan, Batı ve emperyalizm göndermesi yaptığı söylemlerinde bir taraftan Kılıçdaroğlu ve CHP'nin araçsallaştırdığını vurgulamış diğer taraftan ise siyasal lider olarak kendisinin ve partisinin Batı emperyalizmi ile mücadele ettiğini ifade etmiştir (Erol, 2024, s. 412).

Erdoğan, Batı'nın Türkiye'ye yönelik söylemini sert şekilde eleştirmiş ve bu konuda izleyicileri bilgilendirmeye çalışmış (Görsel 5 – 1. Satır); Batı'nın kendisini iktidardan düşürmeye çalıştığını, bu konuda medyayı kullandığını aktararak Batı'nın politikalarına karşı mücadelesine konuşmalarında sıklıkla yer vermiştir (Görsel 5 – 3., 4., 8. ve 9. Satırlar).

Batı'nın politikalarına karşı mücadelesini anlattığı söylemlerinde Erdoğan, Kılıçdaroğlu'nun Batı'nın politikaları ekseninde hareket eden bir siyasetçi olduğunu vurgulamıştır. Bu kapsamda Erdoğan, izleyiciler nezdinde Kılıçdaroğlu'nun Türkiye'nin istikbaline zarar verecek bir lider olduğu mesajını vermeye çalışmıştır (Görsel 5 – 7. Sa-

tır). Ayrıca Erdoğan, Kılıçdaroğlu'nun Kandil'den talimat ve FETÖ'den siyasi taktikler aldığını, Batı'daki tefecilerden ise aferin beklediğini ifade etmiş, bu söylemler üzerinden Cumhurbaşkanlığı yarışındaki en güçlü rakibini Türkiye'nin istiklal ve istikbali için tehdit olan terör örgütleri ile iş birliği içinde resmetmiştir (Görsel 5 – 10. Satır).

Görsel 5. Batı, Emperyalizm ve Türevi Kelimelerin Bağlam Tablosu

N	Concordance
1	yeniden devlete doldurarak bu adımı daha da ileriye taşıyacaklar. Ardından Batı'nın yıllarca bize diz çöktürmek için dayattığı ne kadar konu varsa hepsini de
2	vermeye hazır mıyız? ("Evet" sesleri) Şimdi değerli kardeşlerim; bakınız Avrupa, Batı, hepsi dört gözle acaba Erdoğan nasıl gider, bunu bekliyor. Erdoğan'ın Cumhur
3	("Çok güzel" sesleri) 1 milyon 700 bin, dile kolay. İstanbul kökürse, dünya kökür. Bu Batı alacak , öyle dergilerle-mergilerle Erdoğan'a saldırmak işi çözmaz. İşte burası,
4	bu fakire ve arkadaşlarına nasip oldu. İnzayı atmak, bu fakire nasip oldu. Bütün Batı çıldır , ama biz görevimizi yaptık. Milletimiz hizmet istiyordu, ona vesayetle,
5	2002'den itibaren işte bunu başardık, bunu yaptık. Batı bunu hazmedemedi . Batı bunu hazmedemeyince ne dediler? Bütün dergilerinde Erdoğan'ı yılmak lazım
6	dolaşıp eli kaalı katillere özgürlük isteyenlerden de milliyetçi olmaz. İcazeti Batı başkentlerinde arayanlardan milliyetçi olmaz. Londra'daki bir avuç tefeciye
7	Şimdi ben Sayın Putin'le iyi görüşüyorum diye bay bay Kemal rahatsız olmasın. Diyor ki, Batı'nın talimatına uyarm, yaptırımı uygularam. Sen siyasetten zerre kadar anlamıyorsun
8	, Ayasofo'ya 'ya inşa ve ilnya etik mi? ("Evet" sesleri) İnzayı attık mı? ("Evet" sesleri) Batı'nın tüm tehditlerine rağmen inzayı attım mı? ("Evet" sesleri) Meral Hanım ne
9	yapılıyor. 81 vilayetin tamamında yapılıyor, modern üniversitemizde yapılıyor. Batı'yla , Avrupa'sı, Amerika'sı, hepsiyle yarışıyoruz. Sağlıkta durum ne? İşte az önce
10	alıyor? Kandil'den. Taktığı nereden alıyor? FETÖ'den. Aferini nereden bekliyor? Batıdaki tefecilerden . Kader ortağı olarak kendilerine koalisyon masasında
11	doğu necip milletimizi her yerde gururla temsil ettik. Ne hak yedik, ne açgözlü emperyalist güçlerin hakkımızı yemesine izin verdik. Attığımız her adımda,
12	Balkanlar'a, Asya'dan Ortadoğu'ya tüm mazlum ve mağdurların elinden tutarak emperyalist sömürge düzenine biz der dedik. Birleşmiş Milletler kürsüsünden bu
13	heyecanla seçimin gününü bekliyor? Türkiye'nin artık kendilerini dinlemediğini söyleyen emperyalistler boşuna mı ellerindeki mecraları Kılıçdaroğlu'na, İnce'nin, CHP'nin
14	ekonomisini Londra tefecilerine, güvenliğini terör örgütlerine, dış siyasetini emperyalistlere teslim etmek isteyenlere karşı yerli ve milli duruşun zafarının seçimi
15	ihityacımız biz karşılarız. Bunlar terör örgütleriyle kol kola girdikleri, ülkemizi emperyalistlere peşkeş çekme sözü verdikleri yetmedi, şimdi de gözlerini depremde
16	değil mi? ("Evet" sesleri) Suriye'ye yaptıklarını bize de yapmak için gün sayın emperyalistleri görüyorsunuz değil mi? ("Evet" sesleri) Allah göstermesin bu ilke bir
17	biz paçavraya çevirdik. Dış ticarette milli paramızın kullanımını artırarak emperyalistlerin finans düzenine biz çokak soktuk. Savunma sanayinde yerlilik oranını;
18	var. Amerika'dan Avrupa'ya ülkemize ve milletimize diz çöktürmek için bekleyen emperyalistlerin tamamı da bay bay Kemal'in ve yamalı bolca ittifakının yanında saf
19	çıkamazdık. Biz, teslim olmayı değil, mücadele etmeyi seçtiğimiz için hedefeyiz. Biz, emperyalistlerin suyunu gitmeyi değil, Türkiye'nin gücünü tarihten alan duruşuna
20	biz kestik. Ülkemizi bölgemizdeki çatışmalardan uzak tutarak barış için çalışarak, emperyalistlerin felaket senaryolarını biz paçavraya çevirdik. Dış ticarete milli
21	Milletler kürsüsünden bu kardeşiniz "Dünya 5'ten büyüktür" diyerek haykırarak emperyalistlerin kurduğu küresel sisteme biz itiraz ettik. Buradan şimdi bay bay
22	, mücadelemizle, direnşimizle diz çöktürdüğümüzü sana anlatsınlar. Biz, ne emperyalistlerin, ne de onların etkilerinin önünde secde ederiz, biz sadece Allah'ın
23	Türkiye yüzüyle için yarın değil, hemen şimdi diyor muyuz? ("Evet" sesleri) 14 Mayıs'ta emperyalistlerin de, onlara sirtını dayayarak horozlanmalarını da, Türkiye'nin başına
24	yeniden komplara bölmek, kardeşiy kardeşye düşman etmek istiyorlar. Ülkeyi tasmaları emperyalistlerin elinde olan terör örgütlerinin cirit almasına çevirmek istiyorlar.
25	siper ettik. Milletten kanını yıllarca siltik gibi emen faiz lobilerine geçit vermeyerek emperyalistlerin para musluklarını biz kestik. Ülkemizi bölgemizdeki çatışmalardan
26	gücünü kurarken, emperyalizme meydan okuduk. Suriye ve Irak harekatlarıyla emperyalistlerin onların ülkemize yönelik oyunlarını yine biz bozduk. 15 Temmuz
27	3 haneli rakamlara geçtik. Ey milletim, sen şahitsin, bizim siyasi hayatımızın tamamı emperyalistlerle ve onların taşeronlarıyla mücadele etmekle geçti. Vesayetin gücünü
28	ve onların taşeronlarıyla mücadele etmekle geçti. Vesayetin gücünü kararken, emperyalizme meydan okuduk. Suriye ve Irak harekatlarıyla emperyalistlerle onların
29	yapan kim? Emperyalistlerin tetiçisi, terör örgütleriyle kol kola yürüten kişi. Emperyalizmin finansörü Londra tefecilerinden aldığı sözlerle adeta sevindirici olan
30	, bunlara gönlü veren yöneticilere rağmen, HDP'ye oy veren vatandaşlarımızın küresel emperyalizmin bu dayatmasından rahatsız olduğuna inanıyorum. Türkiye'nin yönetimine

Erdoğan, "emperyalizm" ve türevi kelimelere de eleştiri yaparken sıklıkla başvurmuştur. Bu kapsamda emperyalizme karşı mücadele ve Millet İttifakı'nın emperyalist güçlerle olan ilişkisini vurgulamıştır. Erdoğan, miting konuşmalarında Kılıçdaroğlu'nu ve Millet İttifakı'nı emperyalizm üzerinden eleştirmiştir. Erdoğan, Kılıçdaroğlu'nun Türkiye'nin ekonomisini Londra tefecilerine, güvenliğini terör örgütlerine, dış siyasetini emperyalist güçlere teslim etmek istediğini belirtmiş, emperyalist güçlerin de Türkiye'nin yerli ve millî politikalarını eksininde izlediği siyaseti sona erdirmek ve AK Parti iktidarına son vermek için Kılıçdaroğlu'nu desteklediğini ifade etmiştir (Görsel 5).

Tucker (1981, ss. 11-15) siyasal lideri, siyasal topluluğun faaliyetlerine yön veren ve bu süreçte anlamlı katkılar sunan bir aktör olarak tanımlamaktadır. Benzer şekilde, Kellerman (1984, s. 71) liderliği, bireyler veya topluluklar üzerinde etki uyandıran bir süreç olarak ele almakta ve liderin, fikirleri aracılığıyla takipçilerini motive etme kapasitesine vurgu yapmaktadır. Bu bağlamda lider, kendi düşünceleri doğrultusunda takipçilerini etkilemeye çalışan bir aktör olarak konumlanmaktadır. Bu çerçevede, Erdoğan'ın siyasal liderlik refleksiyle rakiplerine yönelik eleştirilerinin, izleyicilerin düşüncelerini etkilemeyi ve onları motive etmeyi amaçladığı söylenebilir. Siyasal lider ile izleyicileri arasındaki dinamik etkileşim süreci, siyasal liderlik literatüründe olağan bir durum olarak değerlendirilir. Nitekim Kellerman (2008, s. 13), bireylerin liderleri genellikle her şeye

muktedir figürler olarak algıladığını ifade etmekte, Burns (2010, s.1) de liderlerin, toplumun birçok farklı alanına doğrudan veya dolaylı olarak etki eden aktörler olduğunu belirtmiştir. Bu çerçevede, siyasi lider olarak Erdoğan'ın söylemlerinde çeşitli konular etrafında kapsamlı bir eleştiri çerçevesi ortaya koyduğu ve bu çerçeve aracılığıyla seçmen davranışını yönlendirmeyi amaçladığı ileri sürülebilir.

Görsel 6. Erdoğan'ın Birlik/Berberlik Belirten Bağlam Örnekleri

N	Concordance
1	ben size insanıyorum, siz bunu yaparsınız. Bunu hep birlikte başardığımızda 15 Mayıs'a Türkiye yüzyılı mustusuyla merhaba diyeceğiz. Şu anda Emniyetten alıyoruz, hala
2	dönüşmüş, gerçeklerden geleceğe doğru adım attığımız o tarihi günün arifesindeyiz . Türkiye yüzyılı , çocuklarımızın , gençlerimizin, kadınlarımızın, yani yazdığımız aşk
3	sesleri) Ben de sizin yanınızdayım, ya Sivas'tan ayrı kalmam mümkün mü? Biz beraber yürüdüğ bu yollarda, beraber islandık yağın yağmırda. Şimdi dinlediğim tüm
4	yarım kalan programlarımızı, projelerimizi, tamamlamak için bizimle birlikte olmaya hazır mısın? ("Evet" sesleri) Bunu için ne yapacağız? Yarın sandıklar
5	sevginizi, coşkunca, ahde vefanızla kadrişinaslığınız, azminiz ve iradinizle bizlerle birlikte olduğunuz için her birinize şükranlarımızı sunuyorum. Kardeşlerim: Atatürk
6	başarılarla ulaşmak öyle de kolay olmadı. Nüfusumuz artarken bir çok daha büyüdü. Ülkemiz nice saldırılara maruz kaldırken bir çok daha güçlendik. Dünyamızda ve
7	gacımızı atesleyeceğiz. İnşallah 14 Mayıs'ta vereceğiniz destekle Türkiye yüzyılımı da birlikte inşa edeceğiz, bunun için çok çalışmamız lazım. İşte görüyorsunuz, içeride ve
8	şahip çıkacağız, hem milletimizin değerlerine göz dikenlere izin veremeyeceğiz, hem de Türkiye yüzyılı bayramı en tepeye dizeceğiz. Bunu engellemek için karışımıza
9	. Gabar'da bildiğiniz gibi 100 bin varil üretim kapasitesine sahip petrolü de ülkemiz ekonomisine kazandıracız. Bölgenin diğer yerlerinde de petrol arama
10	sesleri) İşte bu kitapçılara, değerli kardeşlerim: inşallah 14 Mayıs'ta gereken dersi birlikte vereceğiz . Ben, Kürt kardeşlerimi tenzih ederim. Kandil'deki hain,
11	("Hayır" sesleri) Yalan dolan, Türkiye yüzyılı, inşallah bunu gerçekleştirecektir . Türkiye yüzyılı , cumhuriyetimizin yeni asrında ülkemizi çıkarmak istediğimiz yerin
12	bölgelerinin ihtiyacını biz karşılarız. Bunlar terör örgütleriyle kol kola girdikleri , ülkemiz emperyalistlere peşkes çekme sözü verdikleri yetmedi, şimdi de gözlerini
13	bunnu için her şeyden önce, hesaplardan önce hazır mıyız? ("Evet" sesleri) (Halkla Birlikte Söyleneiyor) Bir olacağız... Bu olmaz. Bir olacağız... İri olacağız... Diri
14	, şimdiden oraya da selam, tamam. Durmuyoruz, kapı-kapı dolaşyoruz. (Halkla Beraber Söyleneiyor) Tek millet... Tek bayrak... Tek vatan... Tek devlet... Bir
15	ufuklarını hep açık tutsunlar. İşte o zaman önümüzdeki aydınlık yarınları doğru hep beraber daha emin adımlarla yürüteceğiz. Bu ülkenin tüm gençlerini öz evladımız
16	Gömdürmeyeceğiz değil mi? ("Evet" sesleri) İHA'ları, SIHA'ları, Akıncıları, evet hep beraber inşallah bunlara gömdürmeyeceğiz ve bir de bunlarla birlikte inşallah savunma
17	. Rabbim bezm-i eleste bizi birbirimize kardeş kıldığın için seviyoruz. Bunun için ülkemiz , milletimiz ve şehrimiz için laf değil icraat üretiyoruz. İsterseniz ülkemize
18	, buna hazır mıyız? ("Evet" sesleri) Eyvallah. Bütün yaptığımız iyileştirmelerle birlikte refah kaybını telafi ediyoruz. İnşallah Temmuz ayında hem enflasyon farkını,
19	Cumhurbaşkanı'ndan, bizden yana yapaçağınan şiphe duyuyoruz. Kardeşlerim: ülkemiz geliştikçe , büyüdükçe, güçlendikçe, zenginleştikçe ortaya çıkan kazancı 85
20	bir şahsa, benim Mardinli kardeşim güvenir mi? ("Hayır" sesleri) Kendisiyle birlikte tüm ülkeyi ve hatta partisini uğuruna sürüklemekten korkmayan bir fitne
21	da yaptık mı? ("Evet" sesleri) Yaptık. ("Recep Tayyip Erdoğan" sesleri) Milletimizle birlikte gece-gündüz çalışarak siyasetimizi güçlendirdik, ekonomimizi geliştirdik,
22	bay bay Kemal'i aday olarak ilan etmeyi başardılar. Masanın adayının belli olmasıyla birlikte PKK ve FETÖ yöneticileri de tüm güçleriyle bu isme destek vermek için
23	da hep birlikte inşa edeceğiz. Kardeşlerim; biliyorsunuz ağacın kuru içinde olur . Türkiye yüzyılı vizyonumuzun karşına da içimizden birilerini çıkardılar. Önce 6
24	savunma sanayi ürünlerini, kendi teknolojisini geliştiriyor, bunlar rahatsız oluyor . Ülkemiz sınırları ötesinde hareketlar düzenleyip terör örgütlerini inlerinde vuruyor,
25	büyükmetleri oldu. Daha bakanlar koltuklarına otumadan dağılan koalisyonlar sebebiyle ülkemiz altın değerinde yıllarını kaybetti. Şimdi sizleri yine bir videoyla baş başa

Erdoğan miting konuşmalarında eleştirisinin yanı sıra kapsayıcı ve bütünleştirici bir söylem ortaya koymuştur. Kelime listesinin üst sıralarında yer alan "Türkiye", "yüzyılı", "kardeşlerim", "ülkemiz", "birlikte", "beraber", vb. kelimelerin bağlamları bu yargıyı desteklemektedir. Bilhassa Türkiye Yüzyılı kavramsallaştırması, Erdoğan'ın bütünleştirici bir söylem inşası için araçsallaştırdığı ana sloganlardan biri olmuştur.

Erdoğan, Türkiye Yüzyılı'nı, Türk milletinin inşa edeceğini vurgulamış ve Türkiye Yüzyılı'nı Cumhuriyet'in yeni asrında yeni bir başlangıç noktası yapmak istediklerini ifade etmiştir (Görsel 6). Bu yönüyle Erdoğan'ın kapsayıcı ve bütünleştirici bir söylem oluşturduğu ve izleyiciler üzerinde pozitif bir etki meydana getirmeye çalıştığı söylenebilir (Şahan, 2021, ss. 155-165).

Erdoğan'ın "biz", "kardeşlerim", "ülkemiz", "Türkiye", "yüzyılı" ve bu kelimelerin türevleri üzerinden ortaya koyduğu söylem, şahsı ve izleyiciler arasındaki ilişkiyi pekiştirip güçlendirmeye yöneliktir. Bu yönüyle Erdoğan'ın, siyasi lider olarak, Akgün'ün (2023, s. 105) ideal devlet adamı/siyasi lider özellikleri arasında saydığı "birlik-beraberliği sağlama" özelliğini de taşıdığı söylenebilir. Nitekim siyasi aktörlerin kamuoyuna örnek olma konusunda birlik-beraberlik ve hoşgörü mesajları ihtiva eden söylemlere başvurması da bir gereklilik olarak ifade edilmektedir (Hargie ve Irving, 2018, s. 13'ten akt. Değer, 2023, s. 1607).

Kelime listesi üzerinden yapılan içerik analizinde görülebileceği gibi Erdoğan, mi-ting konuşmalarında çok sayıda “yaptık”, “verdik”, “yapacağız”, “vereceğiz” vb. vaat ve icraat belirten kelimelere yer vermiştir (Görsel 1). Aşağıda icraat ve vaat bildiren kelimelerden bazılarının bağlam örnekleri aktarılmıştır.

Görsel 7. İcraat Belirten Kelimelerin Bağlam Tablosu Örnekleri

N	Concordance
1	hızlı tren hatlarıyla Eskişehir, Konya, Bilecik, Sakarya, Kocaeli ve İstanbul'a bağladık . Bunu biz yaptık, bunlar böyle bir şey yapabilir mi? ("Hayır" sesleri)
2	ya yaratılan Yaradan'dan ömürlü seviyoruz. 96 milyar liralık kamu yatırımını Van'a yaptık , şimdi bunu katlayarak artıracacağız. Değerli kardeşlerim; tüm bu eser ve
3	eseri, hizmeti, yatırım saymıyorum. Dün Trabzon'da Zigana Tüneli'nin açılışını yaptık , 14,5 kilometre gidişi, 14,5 kilometre gelişi. Bay bay Kemal, yolun uğrarsa o
4	batar. İnşallah Avrupa'nın en uzun kara yolu tüneli olan Zigana Tünelinin açılışını yaptık . Akkuyu Santralimize nükleer çubukları getirecek nükleer güç sahibi ülkeler
5	Son olarak 22 Aralık'ta seahrimize geldik. Hem tanımlanan eserlerin resmi açılışını yaptık , hem de Erzurumlu gençlerimizle hashalatı ettik. Sadece
6	Levent'te biliyorsunuz Kaptan-ı Derya Barbaros Hayrettin Paşa Camii'nin açılışını yaptık , muhteşem bir cami. Tabi Kaptan-ı Derya Barbaros Hayrettin Paşa ne
7	250 bin kardeşimizin talebini karşılıdık. Bir de İstanbul Finans Merkezinin açılışını gerçekleştirdik ; nerede? Anadolu Yakasında. Bu arada Ankara-Sivas yüksek hızlı
8	ülkemize hizmet ettik, eser kazandırdık, nice müteahhedeleden alınmış akıyta çıktı . Ülkemizin demokrasisini ve kalkınmasını güçlendirirken, Manisa'yı da 21
9	de şöyle ekranda izleyelim. (Video Gösterildi) Doğal gazı ücretsiz almaya başladık mı? ("Evet" sesleri) Yaparsa... ("AK Parti yapar" sesleri) Yaparsa...
10	telafi ediyoruz. Bu arada yıllardır yaptığımız yatırımların sonuçlarını da almaya başladık . Sanayideki , özellikle de savunma sanayindeki projelerimiz katlanan bir
11	olan Marmara'yı yaptık mı? ("Evet" sesleri) Asya ve Avrupa'yı denizin altından birleştirdik . Şimdi de büyük İstanbul tüneli projemizi hayata geçiriyoruz. Bu proje
12	komutları inşa ettik. Ve benim vatandaşlarımız yerleştiler mi? Yerleştiler. Anında geldik işi bitirdik , çünkü görevimiz o. Biz bu millete efendi olmaya değil hizmetkar
13	Açtık mı yolları? ("Evet" sesleri) Oradan rahatlıkla artık Manisa-İzmir arasını açtık mı? ("Evet" sesleri) Niye? İzmir'e bu güzelliği yakarıdır da onun için.
14	dümdik ayaktaız. Köresel krizlerden refahımızı ve istihdamımızı arttırarak çıktık . Terör saldırılarını teröristlerin başlarını inderinde ederek pöskürttük.
15	milli muharip uçğamızı tanıttık. Menur ve kamu işçilerimizin ücretlerinde artışı gittik . Emekçilerimizin bayram ikramiyelerini 2 bin liraya çıkardık. Emekçilikte
16	711 bin dekar zirai araziyi sulamaya açarak yıllık 2 milyar lira zirai gelir artışı sağladık . Afyonlu çiftçilerimize toplamda 3,5 milyar lira tutarında tarımsal destek
17	bin dekar araziye sulamaya açtık, çiftçilerimize yıllık 3 milyar lira zirai gelir artışı sağladık . İzmirli çiftçilerimize bugüne kadar yaklaşık 7,5 milyar lira tutarında
18	. Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı, Korkuteli, Muratpaşa ve Serik'e doğal gaz arzu sağladık . Önümüzdeki dönemde Adana, Denre, Elmalı, Finike, Gazipaşa, Kemer,
19	kurdük. Enerjide 217 bin aboneli olan enerjide 13 ilçesiyle birlikte doğal gaz arzu sağladık . Önümüzdeki dönemde Demirci, Köprüşahi, Sarıgöl ve Selendi'ye doğal
20	merkezi, 12 tarasın merkezi kurdük. Enerjide Denizli ve 15 ilçesine doğal gaz arzu sağladık . Önümüzdeki süreçte Bekilli'ye de doğal gaz arzu sağlanmayı planlıyoruz.
21	. Marmara Ereğlisi, Murtalı, Saray, Şileymaşa ve Şarköy'e doğal gaz arzu sağladık . Aslında anlatacak daha yitlerce eser ve hizmetimiz var. Daha önemlisi,
22	137 bin doğal gaz aboneli bulunan ilimizin 15 ilçe ve beldesine doğal gaz arzu sağladık . Bayat , Sultandağı ile İhsaniye'nin aralarında olduğu 17 ilçe ve beldemize
23	Endüstri Bölgesini kurdük. Enerjide Mardin ve 8 ilçesine doğal gaz arzu sağladık . Derik ve Nusaybin'e de önümüzdeki dönemde doğal gaz veriyoruz.
24	'inin doğal gaz imkanından faydalandığı Ankara'da bütün ilçelere doğal gaz arzu sağladık . Karadeniz gazının müjdesini milletimizle paylaşmak için komutlarımıza 1
25	milli geliri 3 kat artırdık. 21 yılda nüfusümüze eklenen 21 milyona iş ve ay sağladık . Evet , 21 yılda 10,5 milyon yeni kamu yaparık ailelerimizi yuvaya
26	25 metrektüptü ne yaptık? Ücretsiz. Bu dönemde 45 bin öğretmenimizin atamasını gerçekleştirdik . Ayrıca , 4 bin 134 engelli öğretmenimizi görev başlattık. İlaveten
27	açtık. Yol, köprü, tünel, tren yolu, havallamayı yaptık. Komut, alıyapı, millet bahçesi yaptık . Şehirlerimizin çehresini değiştirdük. Doğal gaz her eve getirdik. Kendi
28	elde ettiğimiz geliri ne yapıyoruz biliyor musunuz? Artık aile ve gençlik bankasını kurdük ve bu bankadan ailelerimizle, gençlerimizle bunu paylaşıyoruz. Değerli
29	ziyaret ettim. Toplam 175 bin deprem konumunun inşa sürecini böylece başlatmış olduk . İnşallah Ekim-Kasım'dan itibaren komutlarımızı teslimatına başlıyoruz.
30	çalışacağız . Evet , dikkate izleyelim. (Video Gösterildi) Doğal gazı 1 ay bedava aldık mı? ("Evet" sesleri) Şimdi 1 yıl boyunca da mutfakta onun için yine bedava.
31	çalışacağız. Evet , dikkate izleyelim. (Video Gösterildi) Doğal gazı 1 ay bedava aldık mı? ("Evet" sesleri) Şimdi 1 yıl boyunca da mutfakta onun için yine bedava.
32	kazandırdık. Gençlik ve sporda 8668 kişi kapasiteli yükseköğrenim yurt binaları açtık . 2 stadyum dahil farklı branşlarda toplam 122 spor tesisi inşa ettik. Sosyal
33	Gençlik ve Sporda 19 bin 106 kişi kapasiteli yükseköğrenim yurt binaları açtık . 33 bin sevirci kapasiteli bir stadyum dahil 116 adet spor tesisi inşa ettik.

Görsel 8. Vaat Belirten Kelimelerin Bağlam Tablosu Örnekleri

N	Concordance
1	çalışmalarımız etaplar halinde devam ediyor. Bu aşam bu müzenin açılışını yapacağız , muhteşem bir müze, muhakkak gidin görün. Ulaştırmada 2002 yılına
2	bu işte. Bundan bu ilkeye fayda olmaz. Şimdi Gaziantep şehir hastanesinin açılışını yapacağız yanında , bir de bizimkini göreceksiniz. Aramızdaki fark bu. Onun için
3	. İnşası süren Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Hatını 2025'te hizmete açmayı hedefliyoruz . Yapımı ve projesi devam eden hatlar tamamlandıgında Ankara, tüm
4	kaynakla kuracağız –buraya dikkat- aile ve gençlik bankası, bunun ilk adımı olacak . Aile Kalkını Programıyla ev hanımlarından çocuklarımızı ve gençlerimizle
5	enerjiye, sanayiden tırma, turizmden spora her alanda önemli adımlar atacağız . İnsanımızı enflasyona ezdirmeme sözümlere mutlak bağlı kalacağız.
6	değişikliğine yanasa değişikliği, yasa yasa, bu adımlarla beraber güçlü aileleri kuracağız . Eğer güçlü ailemiz olmazsa, güçlü millet olmazsınız. Ama diğerleri
7	yeni iş yeri inşa edecek. İlk Arsa Projesinde 18 bin konutluk alıyapısı hazır arsa vereceğiz . Kentsel dönüşümde seahrimizde riskli yapı olarak belirlediğimiz 11 bin
8	de ilk evimle 50 bin yeni konut inşa edecek, ilk arsamla 50 bin alıyapısı hazır arsa vereceğiz . Kentsel dönüşümde seahrimizde riskli yapı olarak belirlediğimiz 438 bin
9	İşyerim'le 1000 iş yeri yapacak. İlk Arsam'la 100 bin konutluk alıyapısı hazır arsa vereceğiz . Kentsel dönüşümde 40 bin konutun dönüşümünü gerçekleştireceğiz.
10	de ilk evimle 1148 yeni konut yapacak, ilk arsamla alıyapısı hazır 11 bin arsa vereceğiz Kırklareli'ne . Kırklareli Millet Bahçesinin yapımında sosa geldik.
11	Evim'le 2 bin 500 yeni konut yapacak, İlk Arsam'la 17 bin 500 alıyapısı hazır arsa vereceğiz . Şehirimizde riskli yapı olarak belirlediğimiz 3 bin 500 bağımsız
12	ilk evimle 7 bin 150 konut inşa edecek, ilk arsamla 23 bin konutluk alıyapısı arsa vereceğiz . Şehirimizdeki 24 bin 258 bağımsız bölümlere kentsel dönüşüm
13	inşa edecek, İlk İşyerim'le 700 işyeri yapacak, İlk Arsam'la 25 bin konutluk arsa vereceğiz . Ulaştırmada İzmir'in bölünmüş iş uzunluğu 959 kilometreye
14	Yerim'le 250 esnafımızca iş yeri yapacak, İlk Arsam'la 17 bin alıyapısı hazır arsa vereceğiz . Ulaştırmada 87 kilometreden devraldığımız bölünmüş iş uzunluğu
15	de İlk Evim'le 1550 konut inşa edecek, İlk Arsam'la 2000 alıyapısı hazır arsa vereceğiz . Ulaştırmada Eğribel Tünelini ve projedeki diğer tünelleri bu yıl
16	aralarında olduğun 17 ilçe ve beldemize de en kısa sürede doğal gaz arzu sağlayacağız . Dediğim gibi, saatlerce anlatacak bitmeyecek yatırımlarımız var.
17	1 kilometrelik raylı sistem hattı inşaatının 56 kilometreden fazlası Bakanlığımızca yürütülüyor . Maalesef kendisine inşaatına başlanmış olarak teslim edilen
18	ölür kalır semeri, insan ölür kalır eseri." Bunlar ne dedi, otobüs taretlerini bedava yapacağız . Yaptılar mı? ("Hayır" sesleri) Traktör vereceğiz dedi çiftçilere, aldınız
19	nasıl Mardin'le birlikte tamamladıysak, inşallah Türkiye yüzyılına da beraberce kuracağız . Bunun için Pazar günü yapılacak seçimler çok önemli. Sadece kendimiz
20	öyle bir derdi yok. Nasıl? İnşallah bunları son 21 yıllık eserlerimizin üzerine binä edeceğiz . Ülkemizi her alanda çok daha ilerlere taşıyacağız. Sadece seçim
21	Az olmadı mı bu? Tek millet... Tek bayrak... Tek vatan... Tek devlet... Bir olacağız ... İri olacağız... Diri olacağız... Kardeş olacağız... Hep birlikte Türkiye
22	tamamlanmayı hedefliyoruz. Sincan Metrostaıyla Ceyoğlu Metrostaını da birleştirmeyi planlıyoruz . Tarım ve ormanda 26 baraj, 2 içme suyu tesisi, 33 sulama tesisi, 11
23	. Alevi 'yi, vellaslı tüm farklılıklarımıza inşallah kayanete kadar birlikte yaşayacağız . İttihadımız itikadımızdan gelir, insanlığımızdan gelir, bunun için
24	kişinin gerekirse sigorta primini, gerekirse maraşını bir kısmını devlet olarak biz karşılayacağız . Biz bugüne kadar verdüğimizi her sözü tuttuk, yerine
25	bugüne kadar ki her sıkıntısını nasıl çözdüğümüz, bunların da üstesinden biz geleceğiz . Çünkü biz, çözümün eriyiz. Çünkü biz, ülkemizin sahip olduğun
26	belirlenen evim kentsel dönüşümle yenileyeceğiz inşaat maliyetinin yarısını biz karşılayacağız . Sapkın akımların saldırılarına karşı aile koruma kalbini
27	da kendi itiyacımızı giderecek, daha yüksek oranda karşılar hale geleceğiz. Ya biz çalışıyoruz , iretmiyoruz , durmak yok... ("Yola devam" sesleri) Yola devam
28	enerjisiyle ilgili yeni tesisinin temel atma töreninde geldim. Biz durmuyoruz, biz çalışıyoruz . Ve kamu bankalarımız TOGG için arazı bedelinin yüzde 50'si tutarında
29	bu sayıya inşallah Katar'ın desteğiyle de bir milyon kişi daha ilave olacak. Biz çalışıyoruz ya, bay bay Kemal, yatırıyoruz, iş iretıyoruz, iş iretimize tek parti
30	. Emekli olmak isteyen ev hanımlarımızın primlerini 3'te 1'ini devlet olarak biz karşılayacağız . Yıpranma hakkı da vererek ev hanımlarımızın daha kısa sürede
31	verde yitilecek emekliye, belediye başkanlarımızın mütacaat vesilleri, itiyacı neyse biz karşılayacağız . Zaten vatandaşlarımız da sağ olsunlar başlarına kakılan yarımları
32	bir tanesi de burada. 15'ini tamamladık, şüphesiz en büyük millet bahçemizi burası olacak . Ulaştırmada 350 kilometreden devraldığımız bölünmüş iş mesafesini
33	olan 15 Temmuz Millet Bahçesi hizmete girdi. Türkiye'nin en büyüklerinden olacak İkinci millet bahçesinin çalışmalarına devam ediyor. Deprem bölgesinde de

Erdoğan, 2023 miting konuşmalarında icraat ve vaat bildiren çok sayıda kelimeye yer vermiştir (Görsel 1). Erdoğan'ın bu tutumunu daha önceki seçim süreçlerinde de görmek mümkündür (Çağlar, Erol ve Akdemir, 2018, s. 15). 2023 miting konuşmalarında Erdoğan, icraatlar kapsamında TCG Anadolu, İHA, SİHA, Çanakkale Köprüsü, Karadeniz doğal gazının keşfi, TOGG, bölünmüş yollar, yeni havalimanları, öğrenci yurtları, eğitime verilen destekler vb. projeleri aktarmış, bu yolla eser ve hizmet siyasetini toplumsal bellekte kalıcı hâle getirmeye çalışmıştır (Erol, 2024, ss. 390-400).

İcraatların yanı sıra Erdoğan, terörle mücadele, ekonomik refah payı artışı, sulama, yeni açılacak şehir hastaneleri, piyasadaki fiyat dalgalanmalarına karşı alınacak önlemler, millet bahçeleri, tarım, kapasitesi geliştirilecek havalimanları, ulaşım yatırımları başta olmak üzere Yüksek Hızlı Tren, altyapı-üstyapı yatırımları, hayvancılık yatırımları, doğal gaz, yenilenebilir enerji yatırımları, toplumun farklı kesimlerine (gençler, ev hanımları vb.) sağlanacak olan maddi destekler, yeni istihdam alanları ve kentsel dönüşüm yatırımları konusunda çok sayıda vaat vermiştir (Erol, 2024, ss. 400-405).

Erdoğan'ın vaat ve icraat yelpazesi, hayatın farklı alanlarını kapsamaktadır. Erdoğan'ın miting konuşmalarında izleyicilerle paylaştığı icraatlar ve vaatler, siyasal lider olarak onun en güçlü yanlarından birini oluşturmaktadır. Erdoğan, miting konuşmalarında izleyicilere öncelikle AK Parti iktidarı dönemlerinde yapılan icraatları aktarmış ve akabinde yeni vaatlerde bulunmuştur. Bu durum Barokas'ın (2011, s. 14) ifade ettiği gibi Erdoğan'ın retorığı insanları inandırmada bir yöntem olarak kullandığını ve izleyicilerin hafızalarında "yaptık - yapacağız" algısını oluşturmaya çalıştığını göstermektedir. Erdoğan, icraat ve vaat eksenli söylemlerinde Türkiye'de farklı alanlarda birçok dönüşümün yaşandığını ve yeni vaatler ile bu değişimin devam edeceğini belirtmiştir. Bu sebeple Erdoğan'ın Burns'un (2010) dönüşümcü lider olarak tanımladığı birtakım siyasal lider özelliklerini de taşıdığı söylenebilir. Nitekim Dönüşümcü Liderlik Yaklaşımı'nın temel vurgularından biri, liderliğe yüklediği dinamik anlamdır. Burns'e göre lider, yalnızca seçmenlerden yüksek oy alıp, iktidarı elde etmeye çalışmaz; bununla birlikte, iktidarı elde ettikten sonra bireyi, toplumu ve kuruluşları da değiştirmeye gayret eder. Eren (2012, s. 466) de dönüşümcü liderin farklılık ve değişim yaparak izleyenleri etkilediğini, izleyicileri yeniliğin ve reformun gereğine inandırarak, yeni değişimleri hayata geçirdiğini belirtmiştir.

Şahan (2021) siyasal liderin imajını etkileyen en önemli faktörlerden birinin siyasal liderin vermiş olduğu vaatleri yerine getirip-getirmemek olduğunu belirtmiştir. Erdoğan, miting konuşmalarında hayata geçirmiş oldukları çok sayıda icraatı aktarırken, "söz verdiğimiz gibi..." ifadesine başvurmuş ve izleyicilerin nazarında siyasal liderlik imajını güçlendirmiştir.

Siyasal liderin kişisel özellikleri arasında vizyon sahibi ve yaratıcı olmak, değişimi desteklemek ve kararlı olmak da yer alır (Özel, 2009, s. 172). Siyasal liderin en önemli özelliklerinden biri de çalışkanlığıdır (Kaleli, 2015, s. 249). AK Parti iktidarında Türkiye'ye

kazandırılan hizmetler ve Türkiye Yüzyılı çatısı altında ortaya koyulan yeni vaatler, Erdoğan'ın siyasal liderlik imajı ekseninde vizyon sahibi, değişimi destekleyen ve kararlı bir lider olduğunu göstermektedir. Ayrıca AK Partinin ana sloganlarından biri olan “Durmak yok, yola devam.” ifadesi de sürekli üretken olmaya bir atıf olarak değerlendirilebilir.

Erdoğan'ın mitinglerinde sıklıkla referans verdiği ve farklı bağlamlar ortaya koyduğu bazı kelimeler vardır. Bunlar; “halk”, “büyük”, “millî”, “İstanbul”, “vatan”, “mezhep”, “inşa”, “özgürlük”, “proje”, “güçlü”, “sanayi”, “Cumhuriyet”, “adalet”, “Türk”, “gençler”, “Kürt”, “demokrasi”, “bayrak”, “çiftçimiz”, “yatırım”, “üretim”, “ekonomik”, “hizmet”, “eğitimde”, “iş”, “ülke”, “geleceğimiz”, “toplum”, “kalkınma”, “emekli”, “MHP”, “kadınlar”, “Balkanlar”, “finans”, “modern”, “refah”, “teknopark”, “dünya”, “sağlık”, “teknoloji”, “hukuk”, “endüstri”, “kader”, “huzur”, “şehit”, “savunma”, “anayasa”, “dinî”, “Karabağ”, “güven”, “memur”, “vatan daşımızın”, “uluslararası”, “gıda”, “istiklal” ve “aile”dir (Görsel 1). Erdoğan, sosyal, siyasi ve kültürel sahalar başta olmak üzere hayatın farklı alanlarında çağrışımı olan bu kelimeleri miting konuşmalarında kullanmıştır. Erdoğan'ın referans verdiği bu kelimelerden bazılarının bağlam tablosuna aşağıda yer verilmiştir.

Görsel 9. Erdoğan'ın Referans Çerçevesini Oluşturan Bazı Kelimelerin Bağlam Tablosu Örnekleri

N	Concordance
1	bu milletin aile kurumunu sağladır sağlam. Bu milletten LGBT'ci çıkmaz. Biz aile kurumumuz u lekeletmeyiz. öyle mi? (“Evet” sesleri) Dindik, adam gibi adam,
2	doğal gaz ve petrol gelirlerinden ayrılacak kaynakla kuracağımız –buraya dikkat- aile ve gençlik bankası, bunun ilk adımı olacak. Aile Kalkını Programıyla ev
3	senatine sokmaz. Çünkü biz ailenin kutsiyetine inanıyoruz, aile bizde kutsal. Güçlü aile güçlü milleti oluşturur, biz yola böyle çıktık, böyle devam ediyoruz. Omu için de
4	kaynakla kuracağımız –buraya dikkat- aile ve gençlik bankası, bunun ilk adımı olacak. Aile Kalkını Programıyla ev hanımlarından çocuklarınıza ve gençlerimize kadar ailenin
5	ödemesiz, 48 ay vadeli 150 bin lira faizsiz evlilik kredisi vereceğiz. Kadınların iş ve aile yaşamı dengesini tahkim edecek mekanizmaları güçlendireceğiz. Evlatlarımızın,
6	kuracağız. Bu banka vasıtasıyla ev hanımlarına emeklilik imkanı getireceğiz. Her ailede gençler başta olmak üzere en az bir çocuğunun sağlığını sağlayacağız. Yeni evlenen
7	vatan daşı hangi kökenden, hangi inancın, hangi mesrepten olursa olsun aynı büyük ailenin birer ferdidir. Selçuklu'dan Osmanlı'ya ve Cumhuriyetimize kadar bu vatan
8	gençlerimizle istihdamda öncelik tanıyacağımıza aulamına geliyor. İkinci olarak, hiçbir ailenin gelir seviyesinin belirli bir rakamın altına düşmesini sağlayacağız. Bu da
9	bir yerdedir, farklı bir düşünceyle yolunuza devam ediyoruz. Milliyiz, yerliyiz ve ailenin kutsiyetine inanıyoruz. Rabbin, bizlere annelerimizin hayır dualarını alacak bir
10	sığamaz. Cumhur İttifakı'na LGBT sığmaz. Çünkü biz ailenin kutsiyetine inanıyoruz. Aileyi asla yedirmeyeceğiz, yedirtmeyeceğiz. Özellikle de güçlü milletler, güçlü
11	Londra tefecilerinin bu kadar kayıp parası mı vardı da sana göndercekler ya? Adamın devlet yönetiminden haberi yok, insanın buna 5 tane keçi verin kaybeder gelir. öyle,
12	Bay bay Kemal, bulduğu herkese bir cumhurbaşkanlığı yardımçılığı hediye etti; böyle devlet yönetilir mi? (“Hayır” sesleri) Niye, onları yanına almak suretiyle zannediyor ki
13	eserlere şöyle bir bakalım, izleyelim. (Video Gösterildi) Nasıl bulduunuz? İşte bu devlet organlarımız uyum içinde çalışmasının sonucudur. Bizden önce yapamadığımız
14	ne kurduk? İstanbul Finans Merkezi'ni kurduk. İstanbul Finans Merkezi bir büyük devlet hizmet , ilk etabını da hizmete açtı. İstanbul'da 18 milyon metrekare
15	bir koalisyonların acısız geçişte çok çekti, artık bu acıları bir daha çekemeyiz. Devlet organları arasındaki çekişmelerin bedelini çok ağır ödedik. Hatırlayın, rahmetli
16	faturalarımız gördünüz değil mi? (“Evet” sesleri) Ne diyor altında? Bu ayki faturamız devlet tarafından karşılanmıştır, çünkü biz bu ülkenin tüm zenginliklerini milletimizin
17	hakkı getiriyoruz. Emekli olmak isteyen ev hanımlarımızın primlerinin 3'te 1'ini devlet olarak biz karşılayacağız. Yıpranma hakkı da vererek ev hanımlarımızdan daha
18	tüm iççelerini, mahallelerine selamlarımızı gönderiyoruz. Deprem anından itibaren devlet ve millet olarak tüm imkanlarımızı seferber ettiğimizi biliyorsunuz.
19	. Ya bunları biz niye yaptık? “Halk içinde müteber bir nesne yok devlet gibi, olmaya devlet cihanda bir nefes siltah gibi” diyerek yaptık. Niye? Benim insanım bunlara laik.
20	haykaranım. (Halkla Birlikte Söyleniyor) Tek millet... Tek bayrak... Tek vatan... Tek devlet... Bir olacağız... İri olacağız... Diri olacağız... Kardeş olacağız... Cumhur
21	birbirine düşürerek ebedi kardeşliğimizi bozmak istediler, buna fırsat vermedik. Devlet olarak terör bataklığını kurutmak için çok mücadele verdik, çok ciddi çabalar
22	olarak alıyorlardı ve bu şekilde onlara işkence ediyorlardı. Kapaklı'daki 100 yataklı devlet hastanemizin inşası sürüyor. TOKİ vasıtasıyla 4 bin 405 konut projesini hayata
23	yaptık havalanmamında. Ya bunları biz niye yaptık? “Halk içinde müteber bir nesne yok devlet gibi , olmaya devlet cihanda bir nefes siltah gibi” diyerek yaptık. Niye? Benim
24	cezavlerinden salma sözü veriyor. Kanundan attığımız terör örgütü destekçilerini devlete doldurma sözü veriyor. Ekonomimizi tefecilere teslim etme, yüksek teknoloji
25	ayda talan ettiler. Bu ülkenin ikinci büyük partisi, marjinallerin, mezhepçi fanatiklerin, devlete seri katil iktisarı atan radikal tiplerin adeta oyuncuğı haline döndüştü. Batan
26	Cumhuriyet'le yaşatın diyen CHP, Cumhuriyet'le hesaplaşma naraları atanlara devleti teslim etmeye çalışıyor. Gazi Mustafa Kemal'ı ağızlarından düşürmeyenler,
27	başarıldı. Biz, hangi uluslararası toplantıya giderek geldim, Türkiye Cumhuriyeti Devlet' in şerefine leke sürdükten. Tarihi şanlı zaferlerle dolu necep milletimizi her
28	bitirdik. İnsanlarımızın daha değerlisi olmaz ve halkımızın bu değerine Kanuni devleti ne yapmış, feda etmiş. Devletin daha önemlisi var mı diye söylenir ama,
29	rekorlar kırarız; sevindikleri yerde karalamaya çalışırlar. Sosyal yardımlarla devletimizi kimsesizlerin kimsesi haline getiririz; yardım alan insanları makamacı,
30	istemiyor. Çünkü bunlar ülkenizin istikrarızlığından, milletimizin sefaletinden, devletimizin zayıflığından besleniyor. Biz bugüne kadar meydanı kendi ikballerini
31	Bizim milletimiz en büyük hizmetimiz, milli mücadelelerin ardından kurduğumuz yeni devletimizin ayaklarına vurulan tek parti faşizmi ve geri kalmışlık zincirlerini kırarak
32	ne oluyor, işte burada cevabı siz vereceksiniz siz. Bu mübarek ülkenin, bu kutlu devletin üzerinde karanlık hesaplar yapanların yüzü düştün. (“Amin” sesleri) Öyle bir
33	. Buna razımen şunu düşünmeden de edemiyoruz: Hanzi insan kendi ülkesine, kendi devletine, kendi milletine bu kadar büyük kin davırlıyor? Bay bay Kemal Amerika'da

Erdoğan “aile” ve türevi kelimeler üzerinden LGBT ile mücadele mesajları vermiş, LGBT tehlikesine karşı ailenin güçlendirilmesi ve ayakta tutulması gerektiğini vurgulamış; “devlet” ve türevi kelimeler üzerinden (i) devletin milletin hizmetinde olduğunu ifade etmiş, (ii) devlet-hükümet uyumuna vurgu yapmış, (iii) muhalefeti eleştirmiş, (iv) vaat ve icraatlara yer vermiştir (Görsel 9).

Erdoğan'ın mitinglerde referans vererek farklı bağlamlarda kullandığı kelimelerin ise çağrışımları şu şekildedir: Erdoğan, “insan” ve türevi kelimeleri, “millet”, “halk”, “insanlık”, “ahlak”, “vatandaş”, “Kemal Kılıçdaroğlu” gibi farklı anlamlara gelecek şekilde kullanmış ve birçok miting konuşmasında muhalefeti eleştirmek için Ziya Paşa'nın “Eşek ölür kalır semeri / İnsan ölür kalır eseri” dizesine referans vermiş; “vatan” ve türevi kelimeler üzerinden birtakım eleştiriler geliştirmiş ve seçmeni motive edecek mesajlara yer vermiş; “millî” ve türevi kelimeleri “milliyetçilik”, “millî mücadele”, “millî irade”, “yerli ve millî”, “millîlik”, “millî gelir”, “milliyetperverlik”, “millî birlik”, “millî görüş”, “millî muharip uçağı”, “millî otomobil”, “Milliyetçi Hareket Partisi”, “millî dış politika”, “millî hassasiyetler”, “millî para” ve “millî çıkar” anlamlarında farklı bağlamlar oluşturacak şekilde kullanmış; “özgürlük” ve türevi kelimeler üzerinden bireysel özgürlüklere, toplumun özgürlük ve adalet beklentilerine vurgu yapmış; “irade” ve türevleri kelimeleri “millî irade”ye referans verecek şekilde kullanmış; “refah”, “huzur” ve türevi kelimeler üzerinden ise izleyenlerin motivasyonunu artırmaya yönelik mesajlar vermiştir (Erol, 2024, ss. 509-511).

Bulguların Çerçeve Analizi Ekseninde Değerlendirilmesi

Çerçeveleme, içerik analizini destekleyen bir teknik olarak değerlendirilmiş ve uygulanmıştır ancak zamanla, disiplinler arası çalışmalara katkı sağlayan kapsamlı bir teoriye evrilmiştir (Entman, 1993, s. 56). Entman'ın çerçeveleme tekniğini farklı akademik disiplinlerle ilişkilendirme yönündeki teşviki, bu dönüşümde önemli bir rol oynamıştır. Günümüzde çerçeveleme, sosyal bilimler alanında yaygın olarak kullanılan temel yöntemlerden biri hâline gelmiştir. Park ve Kosicki (1995), “Presidential Support During the Iran-Contra Affair: People's Reasoning Process and Media Influence. Communication Research” başlıklı çalışmalarında İran-Kontra davası hakkındaki haberlerin “Değerlik Konuları Çerçevesi” ve “Konum Konuları Çerçevesi” etrafında şekillendiğini tespit etmişlerdir. Maslog vd. (2006) ise “Framing Analysis of a Conflict: How Newspapers in Five Asian Countries Covered the Iraq War” başlıklı çalışmada Irak Savaşı haberlerinin “Savaş Gazeteciliği Çerçevesi” ve “Barış Gazeteciliği Çerçevesi” olmak üzere iki temel çerçevede oluştuğunu belirlemişlerdir. Holli A. Semetko ve Patti M. Valkenburg (2000) “European Politics: a Content Analysis of Press and Television News” başlıklı çalışmalarında Avrupa siyasetiyle ilgili haberlerin “Sorumluluk Çerçevesi”, “Çatışma Çerçevesi”, “Ekonomik Sonuçlar Çerçevesi”, “İnsani İlgililik Çerçevesi”, “Ahlaki Davranışlar Çerçevesi” etrafında oluşturulduğunu belirlemişlerdir.

Çerçeveleme çalışmalarıyla ilgili örnekler çoğaltılabilir ancak altı çizilmesi gereken husus, literatürde çerçeveleme analizinden yararlanan çalışmalarda sabit çerçevelerin olmadığı, yapılan araştırmanın konusuna, örnekleme ve metnin içerik ve söylem analizi sonuçlarına göre çerçevelerin değiştiğidir. Bu çalışmada, kelime listesinden yapılan içerik ve bağlam tabloları üzerinden yapılan söylem analizi sonuçları dikkate alındığında, Recep Tayyip Erdoğan'ın 14 Mayıs 2023 tarihinde gerçekleşen Cum-

hurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi ile 28 Mayıs 2024'te ikinci turu gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı Seçimi sürecinde Türkiye'nin on beş farklı ilinde yaptığı miting konuşmalarının vaat ve icraat çerçevesi, eleştiri çerçevesi, bütünleştirici çerçeve ve referans çerçevesi etrafında oluşturduğu tespit edilmiştir.

Şekil 1. Recep Tayyip Erdoğan'ın 2023 Seçimlerindeki Miting Konuşmalarının Çerçevesi

Sonuç

Erdoğan, 2023 seçimlerindeki miting konuşmalarını vaat ve icraat çerçevesi, eleştiri çerçevesi, bütünleştirici çerçeve ve referans çerçevesi kapsamında inşa etmiştir. Bu çerçevelerin içeriğini oluşturan kelimeler Görsel 10'da verilmiştir. Sonuç olarak;

- ▶ Erdoğan miting konuşmalarında geniş bir eleştiri çerçevesine yer vermiştir. Erdoğan, eleştirilerini tek merkezde toplamamıştır. Başta Cumhurbaşkanlığı yarışındaki rakibi Kemal Kılıçdaroğlu olmak üzere 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi'ni de dikkate alarak Millet İttifakı'nı ve Millet İttifakı'nın paydaşlarını, Batı emperyalizmini ve Batı emperyalizminin bir uzantısı olarak gördüğü LGBT hareketini, IMF'yi, Avrupa siyasetini, küresel siyaseti, terör örgütlerini (FETÖ ve PKK) eleştirilerinin odağına yerleştirmiştir.
- ▶ Erdoğan'ın miting konuşmaları, vaatler ve icraatlar üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu sebeple vaat ve icraat çerçevesi, Erdoğan'ın konuşmalarındaki en güçlü çerçeve olmuştur. Erdoğan, 2002'den 2023'e AK Parti iktidarının yapmış olduğu farklı alanlardaki yatırımları ve hizmetleri izleyicilere aktarmış ve akabinde yeni vaatleri/ yatırımları izleyicilerle paylaşmıştır.
- ▶ Erdoğan, miting konuşmalarında bütünleştirici bir dil kullanmış hem siyasal lider hem de devlet adamı olarak bir söylem geliştirmiştir. Siyasal lider olarak Erdoğan, 2023 seçimlerindeki ittifak dengelerini gözeterek "biz" ve "kardeşlerim" kelimelerini ön plana çıkartmış, devlet adamı olarak ise sahip olduğu Cumhurbaşkanlığı kimliğiyle tüm vatandaşları kucaklayacak şekilde "ülkemiz", "ülkem", "milletim", "devletim", "Türkiye" vb. kelimelere miting konuşmalarında sıklıkla yer vermiştir. Erdoğan'ın bilhassa Türkiye Yüzyılı kavramsallaştırması altında vermiş olduğu mesajlar, bütünleştirici çerçevenin merkezine oturmaktadır.
- ▶ Erdoğan, farklı şehirlerdeki mitinglerde benzer kelimeleri farklı bağlamlar oluşturacak şekilde kullanmıştır. Bu sebeple Erdoğan'ın farklı mesajlar vermek için araçsallaştırdığı bu kelimeler, referans çerçevesini oluşturmuştur. Referans çerçevesi oluşturan kelimeler, pozitif çağrışımlıdır. Bunun yanı sıra Erdoğan'ın referans çerçevesi kapsamında "millet", "devlet", "aile", "vatan", "bayrak", "demokrasi", "Ana-

yasa”, “özgürlük” gibi siyasi ve ideolojik çağrışımlı kelimeler ile “insan”, “toplum”, “kalkınma”, “üretim”, “güçlü”, “sanayi”, “savunma”, “yatırım”, “sağlık”, “eğitim”, “teknoloji”, “huzur”, “endüstri”, “güven”, “finans” vb. sosyolojik ve ekonomik çağrışımı olan kelimelere de yer verdiği görülmüştür.

Görsel 10. Recep Tayyip Erdoğan'ın 2023 Miting Konuşmalarının Çerçevesi

İçerik Çerçevesi	İçerik Oluşturan Kelimeler
Eleştiri Çerçevesi	“Kemal”, “CHP”, “LGBT”, “terör”, “Kandil”, “FETÖ”, “Selo”, “Kılıçdaroğlu”, “HDP”, “masa”, “masanın”, “PKK”, “yalan”, “Pensilvanya”, “kaset”, “SSK”, “çöp”, “çukur”, “çamur”, “Haliç”, “bölücü”, “kumar”, “koalisyon”, “Avrupa”, “Bati”, “emperyalistlerin”, “küresel”, “IMF”, “bebecan”, “İP”, “Meral”, “kaset”, “örgütün”, “örgütünün”, “masada”, “ortağı”, “ortakları”, “rezalet”, “gizli”, “kirli”, “masasına”, “tefecilerinden”, “kasetle”, “peşkeş”, “tefecilere”, “uzantıları”, “masaya”, “tefecilerden”, “teröristleri”, “kanlı”, “masadaki”, “leke”, “masasını”, “montaj”, “hain”, “iftira”, “inlerine”, “muhalafetin”, “Muharrem”, “musallat”, “yalancı”, “utanmadan”, “verdikleri”, “hain”, “zihniyettir” vb.
Bütünleştirici Çerçeve	“biz”, “kardeşlerim”, “Türkiye”, “ülke”, “ülkemiz”, “birlikte”, “beraber”, “ülkemizin”, “ülkemizde” vb.
Vaat ve İcraat Çerçevesi	“yaptık”, “verdik”, “yapacağız”, “vereceğiz” vb. “milyar”, “inşa”, “hizmet”, “video”, “eser”, “Gabar”, “güçlü”, “güzel”, “dolar”, “TCG”, “TOGG”, “dolar”, “petrol”, “bölünmüş”, “sağlıkta”, “TOKİ”, “İHA”, “SİHA”, “savunma”, “yatırım”, “kalkınma”, “eğitimde”, “üretim”, “kentsel”, “yapılar”, “enerji”, “tarım”, “spor”, “şehirimize”, “enerjide”, “bölünmüş”, “kilometre”, “konutu”, “sulama”, “yapımı”, “çiftçilerimize”, “dönüşüm”, “kilometreye”, “proje”, “ulaşım”, “Akıncı”, “altyapı”, “derslik”, “dolarlık”, “hastanesi”, “istiladam”, “üniversitesi”, “yükseköğretim”, “altyapısı”, “baraj”, “eğitim”, “eğitimden”, “tüneli”, “eseri”, “Kızılelma”, “hizmetler”, “şehirlerimizi”, “dönüşümünü”, “projemiz”, “projesi”, “projesini”, “emeklilerimizin”, “emekliye”, “tünelini”, “tünelleri”, “ulaşım”, “yatırım”, “yatırımla”, “yatırımlarla”, “Yavuz”, “turizmde”, “yatırımları”, “yatırımlarıyla” vb.
Referans Çerçevesi	“İstanbul”, “millet”, “Cumhur”, “devlet”, “milli”, “aile”, “vatan”, “bayrak”, “kalkınma”, “üretim”, “insan”, “toplum”, “çiftçimiz”, “proje”, “hizmet”, “inşa”, “iş”, “eser”, “gençler”, “güçlü”, “sanayi”, “ülke”, “Türk”, “Kürt”, “demokrasi”, “savunma”, “yatırım”, “eğitimde”, “ekonomik”, “sağlık”, “emekli”, “geleceğimiz”, “hayat”, “ihtiyaç”, “refah”, “güç”, “MIIP”, “teknoloji”, “adalet”, “Cumhuriyet”, “dünya”, “kadınlar”, “kültür”, “vatandaşımızın”, “anayasa”, “halk”, “gıda”, “güven”, “huzur”, “istiklal”, “kader”, “modern”, “şehit”, “dini”, “Karabağ”, “memur”, “mezhep”, “teknopark”, “uluslararası”, “Balkanlar”, “endüstri”, “finans” ve “özgürlük” vb.

Kaynak: (Erol, 2024, ss. 526-530)

KAYNAKÇA

- Akgün, Y. (2023). Kur'an'da ideal devlet başkanı/yönetici vasıfları. *MESNED İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 15 (1), 86-110.
- Akyol, H. (2022). Altun Yaruk'taki fiillerin eşdizim sözlüğü. Yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.
- Altun, F. (2021). *Turkey as a stabilizing power in an age of turmoil*. Academica Press.
- Arklan, Ü. (2006). Siyasal liderlikte karizma olgusu: Recep Tayyip Erdoğan örneğinde teorik ve uygulamalı bir çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 45-67.
- Aziz, A. (1990). *Araştırma yöntemleri-teknikleri ve iletişim*. Ankara: İLAD Yayınları.
- Baker, P., Hardie, A., & McEnery, T. (2006). *A glossary of corpus linguistics*. Edinburgh University Press.
- Barokas, S. (2011). *Reklam ve retorik*. İstanbul: DER Yayınları.
- Bass, B. M., & Bass, R. (2008). *The Bass handbook of leadership: Theory, research and managerial applications*. New York: Free Press.
- Bennis, W. (1989). *On becoming a leader*. New York: Addison-Wesley Longman.
- Blondel, J. (1987). *Political leadership*. New York: SAGE Publications.
- Brady, H., Johnston, R., & Sides, J. (2006). The study of political campaigns. In H. Brady et al. (Eds.), *Capturing campaign effects* (pp. 1-26). University of Michigan Press.
- Bulundu, A. C. (2022). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde seviyelere göre öncelikli söz varlığı - Derlem temelli bir uygulama. Doktora tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Burns, J. M. (2010). *Leadership*. New York: Harper Perennial Political Classics.
- Bozduman, M. A. (2020). Geçmişten Günümüze Siyasal Liderliğin Teorik Olarak Gelişimi, *ESAM Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1 (2), 261-283.
- Çağlar, İ., Erol, M., & Akdemir, K. H. (2018). *24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanı Seçiminin Siyasal İletişimi*. İstanbul: SETA Yayınları.
- Çakıcı, F. O. (2020). Siyasal liderlik faktörlerinin seçmen tercihi açısından değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. *Journal of History School*, 13 (47), 2117-2151.
- De Vreese, C. H. (2005). News framing: Theory and typology. *Information Design Journal*, 13 (1), 51-62.
- Değer Gülarıslan, K. (2023). Terör kriz iletişiminde siyasal aktörlerin söylemlerinin Yeni Zelanda'da Müslümanlara yönelik terör eylemi üzerinden incelenmesi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1, 1602-1617.
- Edelman, M. (1993). Contestable categories and public opinion. *Political Communication*, 10, 231-242.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43, 51-58.
- Eren, E. (2012). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi* (13. bas.). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Erol, M. (2024). Siyasal lider olarak Recep Tayyip Erdoğan ve Kemal Kılıçdaroğlu'nun kampanya konuşmalarının içerik ve çerçeveleme analizi. Doktora tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

- Fiske, J. (1996). *İletişim çalışmalarına giriş*. (S. İrvan, Çev.). Ankara: Ark Yayınları.
- Gitlin, T. (1980). *The whole world is watching: Mass media in the making and the unmaking of the new left*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Gökçe, O. (1995). *İçerik çözümlemesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.
- Göksu, O. (2019). Siyasal Liderlikte Yeni Bir Model Önerisi: Recep Tayyip Erdoğan Örneği, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 18 (3), 1058-1080.
- Göksu, O. (2021). *Siyasal liderlik ve Recep Tayyip Erdoğan'ın liderlik kodları*. İstanbul: Litera Türk Academia Yayınları.
- Green, G. B. (1976). Role making processes within complex organizations. In M. D. Dunnette (Ed.), *Handbook in industrial and organizational psychology* (pp. 1201-1245). Chicago: Rand McNally.
- Hansen, A. (2003). *İçerik çözümlemesi* (M. Çebi, Çev.). Ankara: Alternatif Yayınları.
- Heper, M., & Sayarı, S. (2008). *Türkiye'de liderler ve demokrasi* (Z. Bilgin, Çev.). İstanbul: Kitap Yayıncılık.
- Hodgetts, R. M. (1997). *Yönetim: Teori, süreç ve uygulama* (C. Çetin & E. C. Mutlu, Çev.). İstanbul: Der Yayınları.
- Hogg, M. A., & Vaughan, G. M. (2007). *Sosyal psikoloji* (İ. Yılmaz & A. Gelmez, Çev.). Ankara: Ütopya Yayınları.
- İrvan, S. (2000). Metin çözümlemelerinde yöntem sorunu. *Medya ve Kültür 1. Ulusal İletişim Sempozyumu Bildirileri*. Ankara.
- Kaleli, S. (2015). *Siyasal pazarlama sürecinde liderlik*. İstanbul: Ekin Yayınları.
- Kellerman, B. (1984). *Leadership as a political act*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press.
- Kellerman, B. (2008). *Kötü liderlik* (F. Kahya, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Komsuoğlu, A. (2003). Siyasal liderlik ve Süleyman Demirel örneği (Doktora tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köse, T. (2022). Türk dış politikasında arabuluculuk ve artan üçüncü taraf rolleri. *Kriter Dergi*, 7 (14). Erişim adresi: <https://kriterdergi.com/dosya-Türkiye-yuzyili/turk-dis-politikasinda-arabuluculuk-ve-artan-ucuncu-taraf-rolleri> Erişim T. 28 Şubat 2025
- Kubbealtı Vakfı. (2023, Nisan 13). Kubbealtı Lügati. Erişim adresi: <https://lugatim.com> Erişim T. 2 Mart 2025
- Kühberger, A. (1998). The influence of framing on risky decisions: A meta-analysis. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 75 (1), 23-55.
- Maslog, C. C., Lee, S. T., & Kim, H. S. (2006). Framing analysis of a conflict: How newspapers in five Asian countries covered the Iraq war. *Asian Journal of Communication*, 16 (1), 19-39.
- Mike, S. (2001). Comparing corpora and identifying key words, collocations, and frequency distribution through the WordSmith Tools suite of computer programs. In M. Ghadessy, A. Henry, & R. L. Roseberry (Eds.), *Small corpus studies and ELT* (pp. 47-67). Philadelphia: John Benjamins Publishing.
- Oktay, C. (2007). *Siyaset bilimi incelemeleri* (3. bas.). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Özel, Z. (2009). Siyasal lider imajları: Gerçekliğin yeniden üretilmesi. In A. Özkan (Ed.), *Siyasetin iletişimi*. İstanbul: Tasam Yayınları.
- Paige, G. D. (1977). *The scientific study of political leadership*. New York: Free Press.

- Park, E., & Kosicki, G. M. (1995). Presidential support during the Iran-Contra affair: People's reasoning process and media influence. *Communication Research*, 22, 207–236.
- Sadler, P. (2003). *Leadership*. London: Kogan Page.
- Semetko, H. A., & Valkenburg, P. M. (2000). Framing European politics: A content analysis of press and television news. *Journal of Communication*, 50 (2), 93–109.
- Sözen, E. (1999). *Söylem*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Şahan, S. (2021). *Siyasal liderlik, imaj ve seçmen davranışları üzerine bir değerlendirme*. İstanbul: Literatürk Academia.
- Tucker, R. C. (1981). *Politics as leadership*. Columbia: Columbia University of Missouri Press.
- Türk Dil Kurumu. (2025, Mayıs 1). Lider. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/> Erişim T. 1 Mart 2025
- Varol, M. (2014). Siyasi bir lider olarak Süleymaniye'li Şeyh Ahmet Efendi. In A. Aslan (Ed.), *Türk tarihinde lider ve liderlik anlayışı* (ss. 65–75). İstanbul: Kitabevi Yayınları
- Wilson, E. (2013, April 27). The trouble with speeches: The birth of political rhetoric in an ancient democracy. *Political Research Associates*. Retrieved from <https://newrepublic.com/article/112861/birth-political-rhetoric-ancient-democracy> , Erişim T. 3 Mart 2025
- Yıldız, N. (2002). *Türkiye'de siyasetin yeni biçimi: Liderler, imaj, medya*. Ankara: Phoenix Yayınevi.

TEŞEKKÜR/ ACKNOWLEDGMENTS

Bu makale Prof. Dr. Ayşegül Komsuoğlu Çıtıptıoğlu'nun danışmanlığında, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü doktora programında, Metin Erol tarafından yazılan "Siyasal Lider Olarak Recep Tayyip Erdoğan ve Kemal Kılıçdaroğlu'nun Kampanya Konuşmalarının İçerik ve Çerçeveleme Analizi" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

Ayrıca bu makaledeki veriler, Siyasal Lider Olarak Recep Tayyip Erdoğan ve Kemal Kılıçdaroğlu'nun Kampanya Konuşmalarının İçerik ve Çerçeveleme Analizi başlıklı doktora tezinden alınmıştır. Bu sebeple Bulgular kısmında verilerin (kelime listesi ve bağlam tabloları) tamamına, makalenin hacmindeki sınırlama sebebiyle yer verilememiştir. Kelime listesi ve bağlam tablolarından yalnızca bazı örnekler aktarılmış, lakin verilerin yorumlanması doktora tezine referansla gerçekleştirilmiştir. Kelime listesi ve bağlam tablolarının tamamını görmek isteyen okuyucu, ilgili tezin referans gösterilen kısımlarına başvurabilir.

Hakem değerlendirmesi/Peer review:

Dış bağımsız/Externally peer reviewed

Çıkar çatışması/Conflict of interest:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir/The authors have no conflict of interest to declare

Finansal destek/Grant support:

Yazar bu makalede finansal destek almadığını beyan etmiştir/The authors declared that this article has received no financial support.